

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO**

Diplomsko delo

**OBSOJENE OSEBE V SLOVENIJI –
SANKCIJE IN UČINKI SPREMEMB
ZAKONODAJE**

Mateja Draksler

Ljubljana, december 2012

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO

DIPLOMSKO DELO

OBSOJENE OSEBE V SLOVENIJI –
SANKCIJE IN UČINKI SPREMEMB ZAKONODAJE

Kandidat/ka: Mateja Draksler
Vpisna številka: 04031007
Študijski program: Visokošolski študijski program Javna uprava
Mentor: red. prof. dr. Srečko Devjak

Ljubljana, december 2012

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA

Podpisan/a Mateja Draksler, študent/-ka Visokošolski študijski program Javna uprava, z vpisno številko 04031007, sem avtor/-ica diplomskega / magistrskega dela z naslovom: »Obsojene osebe v Sloveniji – sankcije in učinki sprememb zakonodaje«.

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- je priloženo delo izključno rezultat mojega lastnega raziskovalnega dela;
- sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric, ki jih uporabljam v predloženem delu, navedena oz. citirana v skladu s fakultetnimi navodili;
- sem poskrbela, da so vsa dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric navedena v seznamu virov, ki je sestavni element predloženega dela in je zapisan v skladu s fakultetnimi navodili;
- sem pridobila vsa dovoljenja za uporabo avtorskih del, ki so v celoti prenesena v predloženo delo, in sem to tudi jasno zapisala v predloženem delu;
- se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del, bodisi v obliki citata bodisi v obliki skoraj dobeseidnega parafraziranja bodisi v grafični obliki, s katerimi so tuje misli oz. ideje predstavljene kot moje lastne – kaznivo po zakonu (Zakon o avtorstvu in sorodnih pravicah, Uradni list RS, št. 21/95), kršitev pa se sankcionira tudi z ukrepi po pravilih Univerze v Ljubljani in Fakultete za upravo;
- se zavedam posledic, ki jih dokazano plagiatorstvo lahko predstavlja za predloženo delo in za moj status na Fakulteti za upravo;
- je elektronska oblika identična s tiskano obliko diplomskega dela ter soglašam z objavo dela v zbirki »Dela FU«.

Diplomsko delo je lektoriral/a: Nina Draksler

Ljubljana, 10.12.2012

Podpis avtorja/-ice:

POVZETEK

Struktura kriminalitete v Sloveniji je dokaj stabilna, v kolikor upoštevamo dejstvo, da spremembe kazenskih sankcij nimajo večjih vplivov na obseg kaznivih dejanj. Področje kazenskega prava je zelo specifično in zahtevno področje. Na omenjenem področju se izvajajo stalne spremembe kazenske zakonodaje, z namenom zmanjševanja števila kaznivih dejanj, vendar žal dokaj neuspešno. Določena področja kaznivih dejanj so še posebej zahtevna in problematična.

Glavni namen diplomske naloge je preučitev sistema kazenskih sankcij ter obrazložitev sprememb kazenske zakonodaje z vidika zmanjševanja obsega kaznivih dejanj. Obrazložitev kaznivih dejanj po tipu obravnavanih kaznivih dejanj in statistični prikaz obsojenih polnoletnih in mladoletnih oseb v Republiki Sloveniji v obdobju od leta 2000 do 2009, za izbrana štiri področja. Na področju obsojenih polnoletnih oseb sem se osredotočila na naslednja kazniva dejanja; kazniva dejanja zoper življenje in telo, kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost, kazniva dejanja zoper zakonsko zvezo, družino in otroke ter kazniva dejanja zoper premoženje. Na področju obsojenih mladoletnih oseb sem kazniva dejanja zoper zakonsko zvezo, družino in otroke nadomestila s kaznivimi dejanji zoper človekove pravice in svoboščine. Zbrane podatke sem statistično primerjala in izračunala izbrane vrednosti. Posamezna področja kaznivih dejanj sem prikazala ločeno, z namenom boljše predstave, predvsem pa zaradi obrazložitve kazenskih sankcij za posamezna področja. Predstavila in opisala sem tudi delovanje sodstva.

Hipoteza diplomskega dela je mnenje, da so kazenske sankcije za kazniva dejanja premile, zato se obseg kaznivih dejanj kljub številnim spremembam kazenske zakonodaje povečuje. Prav tako menim, da ima delovanje sodstva v Republiki Sloveniji velik vpliv na obravnavano področje. Cilj diplomskega dela je ugotoviti pri katerih kaznivih dejanjih ima sprememba kazenske zakonodaje vpliv na obseg obsojenih oseb v Republiki Sloveniji.

Ključne besede: polnoletne osebe, mladoletne osebe, kazenske sankcije, kazniva dejanja, statistika, sodstvo.

SUMMARY

CONVICTED PERSONS IN REPUBLIC OF SLOVENIA – SANCTIONS AND CONSEQUENCES OF LEGISLATION CHANGES

Structure of criminality in Republic of Slovenia is quite stable, concerning the fact, that changes of criminal sanction don't have significant impact on volume of criminal acts. Criminal justice is a specific and demanding area. Continuous changes are being conducted in criminal law with intention the number of criminal act would decrease, regrettably unsuccessful so far. Specific spheres of criminal acts are particularly demanding and problematic.

The principal purpose of college degree is to research system of criminal sanctions and explanation of changes in criminal justice from perspective of decreasing scale of criminal acts. Explanation of criminal acts treated by type of criminal acts and statistic display of convicted adults and juvenile adults in Republic of Slovenia between years 2000 and 2009, for selected area. I focused on following criminal acts conducted by adults: criminal acts against life and body, criminal acts against sexual intangibility, criminal acts against marriage union, criminal acts against family and children and against property. In area of convicted juvenile adults, I have replaced criminal acts against marriage union, criminal acts against family and children, with criminal acts against human rights and privileges. I statistically compared all data and calculated selected values. Specific areas of criminal acts are displayed separately, due to better imaging and first of all because of explanation of criminal sanctions for specific areas. I introduced and described the function of judicature.

Hypothesis of college degree is an opinion, that criminal sanctions for criminal acts are too soft, consequently the volume of criminal acts is increasing, despite numerous changes in criminal legislation. The aim of the college degree is to ascertain which criminal acts were influenced by changes in criminal legislation and how is that reflected in number of convicted persons in Republic of Slovenia.

Key words: adults, juveniles, criminal sanctions, criminal acts, statistics, judicature.

KAZALO

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA	III
POVZETEK.....	V
SUMMARY	VI
KAZALO	VII
KAZALO PONAŽORITEV	IX
KAZALO GRAFIKONOV	X
KAZALO PRILOG	X
KAZALO TABEL	XI
1 UVOD	1
2 SODNI SISTEM	4
2.1 RAZDELITEV SODIŠČ.....	4
2.1.1 VRHOVNO SODIŠČE.....	4
2.1.2 VIŠJA SODIŠČA	5
2.1.3 OKROŽNA SODIŠČA	6
2.1.4 OKRAJNO SODIŠČE.....	6
2.1.5 DELOVNA IN SOCIALNA SODIŠČA	6
2.1.6 UPRAVNO SODIŠČE REPUBLIKE SLOVENIJE.....	7
2.1.7 USTAVNO SODIŠČE REPUBLIKE SLOVENIJE	7
2.2 POSTOPEK PRED SODIŠČEM	8
3 KAZENSKÉ SANKCIJE	10
3.1 KAZNI	10
3.1.1 ZAPOR	10
3.1.2 DENARNA KAZEN	11
3.1.3 PREPOVED VOŽNJE MOTORNEGA VOZILA.....	12

3.2	OPOZORILNE SANKCIJE.....	12
3.2.1	POGOJNA OBSODBA.....	12
3.2.2	POGOJNA OBSODBA Z VARSTVENIM NADZORSTVOM	12
3.2.3	SODNI OPOMIN	13
3.3	VARNOSTNI UKREPI.....	13
3.3.1	OBVEZNO PSIHIATRIČNO ZDRAVLJENJE IN VARSTVO V ZDRAVSTVENEM ZAVODU TER OBVEZNO PSIHIATRIČNO ZDRAVLJENJE NA PROSTOSTI ...	13
3.3.2	PREPOVED OPRAVLJANJA POKLICA.....	14
3.3.3	ODVZEM VOZNIŠKEGA DOVOLJENJA IN ODVZEM PREDMETOV.....	14
4	OBSOJENE POLNOLETNE IN MLADOLETNE OSEBE.....	15
4.1	OBSOJENE POLNOLETNE OSEBE PO SKUPINAH KAZNIVIH DEJANJ.....	17
4.1.1	KAZNIVA DEJANJA ZOPER ŽIVLJENJE IN TELO	18
4.1.2	KAZNIVA DEJANJA ZOPER SPOLNOST.....	21
4.1.3	KAZNIVA DEJANJA ZOPER ZAKONSKO ZVEZO, DRUŽINO IN OTROKE.....	22
4.1.4	KAZNIVA DEJANJA ZOPER PREMOŽENJE	24
4.2	OBSOJENE MLADOLETNE OSEBE	26
5	SANKCIJE IN UČINKI SPREMEMB ZAKONODAJE.....	31
5.1	KAZNIVA DEJANJA ZOPER ŽIVLJENJE IN TELO	31
5.2	KAZNIVA DEJANJA ZOPER SPOLNO NEDOTAKLJIVOST	31
5.3	KAZNIVA DEJANJA ZOPER PREMOŽENJE	32
5.4	KAZNIVA DEJANJA ZOPER ZAKONSKO ZVEZO, DRUŽINO IN OTROKE.....	34
6	MEDNARODNA PRIMERLJIVOST – STATISTIKA KAZNIVIH DEJANJ V REPUBLIKI HRVAŠKI	35
6.1	SPREMEMBE KAZENSKEGA ZAKONIKA V LETU 2003.....	38
6.2	SPREMEMBE KAZENSKEGA ZAKONIKA V LETU 2004.....	39
6.3	SPREMEMBE KAZENSKEGA ZAKONIKA V LETU 2006.....	40
6.4	SPREMEMBE KAZENSKEGA ZAKONIKA V LETU 2008.....	40

7	POLOŽAJ OBSOJENCA	41
8	ZAKLJUČEK	43
	LITERATURA IN VIRI	47
	PRILOGE.....	50

KAZALO PONAZORITEV

KAZALO GRAFIKONOV

Grafikon 1: Grafikon Indeks s stalno osnovo v letu 2000 za obsojene polnoletne osebe v Republiki Sloveniji, v letih od 2000 do 2009.....	16
Grafikon 2: Grafikon Obsojene polnoletne osebe po skupinah kaznivih dejanj v Republiki Sloveniji, od leta 2000 do 2009.....	18
Grafikon 3: Grafikon Obsojene polnoletne osebe za kazniva dejanja zoper življenje in telo v Republiki Sloveniji, v letih od 2000 do 2009.....	20
Grafikon 4: Grafikon Obsojene polnoletne osebe za kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost v Republiki Sloveniji, v letih od 2000 do 2009	22
Grafikon 5: Grafikon Obsojene polnoletne osebe za kazniva dejanja zoper zakonsko zvezo, družino in otroke v Republiki Sloveniji, v letih od 2000 do 2009.....	24
Grafikon 6: Grafikon Obsojene polnoletne osebe za kazniva dejanja zoper premoženje v Republiki Sloveniji, v letih od 2000 do 2009.....	26
Grafikon 7: Grafikon Mladoletne osebe, zoper katere je bil postopek pred senatom ustavljen ali pa je bil dodeljen vzgojni ukrep ali kazen v Republiki Sloveniji, med letom 2000 in 2009.....	29
Grafikon 8: Grafikon Kazenske prijave in obsodbe zoper polnoletne osebe v Republiki Hrvaški, od leta 2002 do 2011	36
Grafikon 9: Grafikon Kazenske prijave in obsodbe mladoletnih oseb v Republiki Hrvaški, od leta 2002 do 2011	37

KAZALO PRILOG

Tabela 3: Obsojene polnoletne osebe za kazniva dejanja zoper življenje in telo v Republiki Sloveniji, v letih od 2000 do 2009	20
Tabela 4: Obsojene polnoletne osebe zoper kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost v Republiki Sloveniji, v letih od 2000 do 2009	21
Tabela 5: Obsojene polnoletne osebe zoper kazniva dejanja zoper zakonsko zvezo, družino in otroke v Republiki Sloveniji, v letih od 2000 do 2009	23
Tabela 6: Obsojene polnoletne osebe zoper kazniva dejanja zoper premoženje v Republiki Sloveniji, v letih od 2000 do 2009	25

Tabela 7: Mladoletne osebe, zoper katere je bil postopek pred senatom pravnomočno končan v Republiki Sloveniji, med letom 2000 in 2009	29
Tabela 9: Število kazenskih postopkov polnoletnih oseb v Republiki Hrvaški, od leta 2002 do 2011	35
Tabela 10: Število kazenskih postopkov mladoletnih oseb v Republiki Hrvaški, od leta 2002 do 2011	37

KAZALO TABEL

Tabela 1: Tabela Obsojene polnoletne osebe v Republiki Sloveniji v letih od 2000 do 2009	16
Tabela 2: Obsojene polnoletne osebe v Republiki Sloveniji od leta 2000 do 2009, po skupinah kaznivih dejanj	17
Tabela 3: Obsojene polnoletne osebe za kazniva dejanja zoper življenje in telo v Republiki Sloveniji, v letih od 2000 do 2009	20
Tabela 4: Obsojene polnoletne osebe zoper kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost v Republiki Sloveniji, v letih od 2000 do 2009	21
Tabela 5: Obsojene polnoletne osebe zoper kazniva dejanja zoper zakonsko zvezo, družino in otroke v Republiki Sloveniji, v letih od 2000 do 2009	23
Tabela 6: Obsojene polnoletne oseba zoper kazniva dejanja zoper premoženje v Republiki Sloveniji, v letih od 2000 do 2009	25
Tabela 7: Mladoletne osebe, zoper katere je bil postopek pred senatom pravnomočno končan v Republiki Sloveniji, med letom 2000 in 2009	29
Tabela 8: Mladoletne osebe, ki sta jim bila izrečena vzgojni ukrep ali kazen, glede na skupino kaznivega dejanja v Republiki Sloveniji, med letom 2000 in 2009	30
Tabela 9: Število kazenskih postopkov polnoletnih oseb v Republiki Hrvaški od leta 2002 do 2011	35
Tabela 10: Število kazenskih postopkov mladoletnih oseb v Republiki Hrvaški od leta 2002 do 2011	37
Tabela 11: Seznam rešenih kaznivih dejanj v Republiki Hrvaški od leta 2002 do 2011, za katere se postopek začne po uradni dolžnosti	38

1 UVOD

Področje kriminalitete je negativen ali socialnopatološki pojav. Pojem kriminaliteta uporabljamo v splošnem pogovornem jeziku za vsa tista ravnanja, katera ogrožajo ali napadajo ljudi. Mednje uvrščamo življenje ljudi, telesno nedotakljivost, človekove svoboščine in pravice, premoženje in varnost ljudi kakor tudi družbene vrednote, kamor sodijo družbena ureditev, varnost države in njene institucije. Zavedati se moramo, da pod pojmom kriminaliteta, ne smemo razumeti in v okvir pojma uvrščati dejanj, katera v kazenski zakonodaji določene države niso zapisana kot kazniva (Bavcon in dr., 2003, str. 35). Slovenija je pod pojmom kriminaliteta razmeroma varna država. Trditev potrjujejo statistični podatki o kaznivih dejanjih ter splošno javno mnenje ljudi, ki menijo, da se počutijo v državi varne. Zavedati se moramo, da imajo določene okoliščine močan vpliv na sam kazalnik varnosti. Glede na statistične podatke lahko sklepamo, da število kaznivih dejanj narašča, vendar je v primerjavi z drugimi državami obseg manjši. Povečevanje števila kaznivih dejanj ni natančen merilnik varnosti ljudi (Maver in dr., 2004, str. 104). Naraščajoče število kaznivih dejanj lahko pripišemo tudi kazenskim sankcijam, za katere menim, da so premile. Menim, da bi z uvedbo strožjih kazni, predvsem za ključna in najboljšežnejša področja kaznivih dejanj, lahko zmanjšali obseg kaznivih dejanj.

Kazenski zakonik v 2. členu navaja, »nikomur ne sme biti izrečena kazen ali druga kazenska sankcija za dejanje, ki ga zakon ni določil kot kaznivo dejanje, še preden je bilo storjeno, in za katero ni bila z zakonom predpisana kazen ali druga kazenska sankcija«. Skladno s 16. členom kazenskega zakonika velja, da je »kaznivo dejanje človekovo protipravno dejanje, ki ga zakon zaradi nujnega varstva pravnih vrednot določa kot kaznivo dejanje in hkrati določa njegove znake ter kazen za krivega storilca«. Povzročitelji kaznivih dejanj so lahko polnoletne osebe in mladoletne osebe. Sistem kaznovanja in kazenske sankcije se za polnoletne in mladoletne razlikujejo.

Namen diplomskega dela je preučitev sistema kazenskih sankcij z vidika zmanjševanja obsega kaznivih dejanj, z namenom prikaza učinkov sprememb kazenske zakonodaje na obseg kaznivih dejanj. Statistični prikaz kaznivih dejanj za štiri področja, ter obrazložitev kaznivih dejanj po tipu obravnavanih kaznivih dejanj. Razdelitev kaznivih dejanj, storjenih iz strani polnoletnih in mladoletnih oseb, prikaz kaznivih dejanj po povzročiteljih, glede na spol. Cilj diplomskega dela je ugotoviti, pri katerih kaznivih dejanjih je zmanjševanje obsega, posledica zakonske spremembe. Cilj diplomskega dela je, na podlagi zbranih podatkov prikazati rast oziroma upad števila obsojencev v Republiki Sloveniji v obdobju od leta 2000 do 2009. Pri polnoletnih osebah se bom osredotočila na štiri področja kaznivih dejanj; kazniva dejanja zoper življenje in telo, kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost, kazniva dejanja zoper zakonsko zvezo, družino in otroke ter kazniva dejanja zoper premoženje. Na področju mladoletnih oseb bom kazniva dejanja zoper zakonsko zvezo, družino in otroke nadomestila s kaznivimi dejanji zoper človekove pravice in temeljne svoboščine, saj mladoletnim osebam zakon ne dopušča sklepanja zakonskih zvez. Lahko poudarim, da se kazenska zakonodaja za obravnavana področja stalno spreminja ter dopolnjuje.

Kazenske sankcije za kazniva dejanja žal nimajo večjega vpliva na število obsojenih oseb, na želeno zmanjšanje števila.

Pri izdelavi diplomskega dela bom uporabila opisno in primerjalno metodo. S pomočjo primerjalne metode bom prikazala kazniva dejanja, razdeljena na kazniva dejanja ter spol povzročitelja, v zaključku dela pa bom uporabila metodo sinteze, s pomočjo katere bom strnila svoja opazovanja ter z njo ovrgla ali potrdila prej omenjene predpostavke. Pri zbiranju, urejanju in obdelavi podatkov bom uporabila elektronske vire in knjige. Diplomaska naloga bo sestavljena iz osmih poglavij.

V prvem delu je predstavljeno izhodišče diplomskega dela, namen in cilj, metode dela ter struktura.

Delovanje in sestavo sodnega sistema v Republiki Sloveniji bom predstavila v drugem delu, kjer bom navedla sodišča in njihove naloge, sestavo sodišč in postopek pred sodiščem. Menim, da bi spremembe delovanja sodstva lahko pripomogle k boljšemu in učinkovitejšemu reševanju kazenskih zadev.

S pomočjo tretjega poglavja bom predstavila in opisala kazenske sankcije, opozorilne sankcije in varnostne ukrepe.

V četrtem delu bom predstavila obsojene polnoletne in mladoletne osebe ter prikazala obsojene polnoletne in mladoletne osebe po skupinah kaznivih dejanj. Pri obravnavanih področjih kaznivih dejanj bom izračunala trend, povprečno letno stopnjo rasti, standardni odklon, koeficient variacije ter napovedala število obsojenih oseb za leto 2012. S pomočjo grafov bom slikovno prikazala število obsojenih oseb, glede na posamezna kazniva dejanja.

Četrto poglavje bom namenila obrazložitvi postopka proti mladoletnikom, naštetela kazenske sankcije in slikovno prikazala mladoletne osebe, zoper katere je bil postopek pred sodiščem ustavljen ali je bil dodeljen vzgojni ukrep.

Šesto poglavje bom namenila področju sankcij in učinkom sprememb zakonodaje. V omenjenem poglavju bom za vsa štiri obravnavana področja kaznivih dejanj navedla spremembe kazenske zakonodaje na posameznem področju in učinke sprememb. Za ločeno prikazovanje in obrazložitev sem se odločila, ker je imelo vsako področje določene spremembe in bi jih bilo nesmiselno združiti. Pri posameznem kaznivem dejanju bom navedla ali je sprememba zakonodaje imela vpliv na število obsojenih oseb ali ne.

Področje mednarodne primerljivosti bom namenila Republiki Hrvaški v sedmem poglavju, kjer bom prikazala število kazenskih postopkov od leta 2002 do 2011. S slikovnim prikazom bom prikazala delež prijav in delež obsodb zoper polnoletne osebe. Število kazenskih prijav in obsodb bom slikovno in številčno prikazala tudi za mladoletne osebe. Omenjeni prikaz bom uporabila za lažjo predstavo kolikšen je delež kazenskih prijav in kolikšen je delež obsodb. Na podlagi tabele 11 bom opisala spremembe kazenskega

zakonika v Republiki Hrvaški v letu 2003, 2004, 2006, 2008 in kakšen vpliv je imela sprememba na število rešenih zadev.

Položaj obsojenca bom opisala v zadnjem, osmem poglavju, kjer bom navedla pravice, obveznosti in pravila obsojenih oseb v času prestajanja kazni.

2 SODNI SISTEM

Ustava Republike Slovenije določa, da morajo biti zakoni, podzakonski predpisi in drugi splošni akti v skladu z njo. Sprejeti zakoni morajo biti v skladu s splošno veljavnimi načeli mednarodnega prava in z veljavnimi mednarodnimi pogodbami, katere so bile ratificirane s strani državnega odbora, podzakonskih predpisov in drugih splošnih aktov ter z drugimi ratificiranimi mednarodnimi pogodbami (Ustava RS, 2008, str.50)

Posamični akti, dejanja katera izvajajo državni organi, organi lokalnih skupnosti in nosilci javnih pooblastil morajo temeljiti na zakonu ali podzakonskem predpisu. Tako področje kazenske zakonodaje temelji na Zakonu o kazenskem postopku ter na Kazenskem zakoniku.

Zakon o kazenskem postopku določa, da se osebo, ki je nedolžna, ne sme obsoditi, hkrati pa se mora storilcu kaznivega dejanja izreči kazenska sankcija skladno s KZ. Dokler se osebi obdolženi krivega dejanja krivda ne dokaže, velja za nedolžnega (ZKP-UPB8, 1. člen).

Ustava določa delitev oblasti v Sloveniji na zakonodajno, izvršilno in sodno. Oblasti med seboj niso popolnoma ločene, vendar se med seboj nadzorujejo, omejujejo in sodelujejo. Sodni sistem je poleg Ustave urejen z Zakonom o sodiščih, z Zakonom o sodniški službi ter z drugimi predpisi. Sodiščem je zaupano varstvo temeljnih pravic in svoboščin ter odločanje o drugih pravno urejenih posamičnih in konkretnih pravnih razmerjih. Pri odločanju o sodnih zadevah morajo biti sodniki nepristranski, kar pomeni, da ne smejo opravljati nobene funkcije v organih političnih strank in drugih državnih organov. Sodniki morajo biti pri svojem delu neodvisni. Na predlog sodnega sveta se izvoli sodnike v njihovo funkcijo. Ob izvolitvi opravljajo funkcijo sodnika do upokojitve. V primerih hujših kršitev zakonov in Ustave se jih lahko razreši (Kaučič in Grad, 2003, str. 289-296).

2.1 RAZDELITEV SODIŠČ

Razdelitev in organizacijo sodišč določa Zakon o sodiščih, izjema je Ustavno sodišče. Sodni sistem Republike Slovenije sestavljajo splošna in specializirana sodišča. Splošna sodišča ločimo na: okrajna, okrožna, višja in vrhovno sodišče. Specializirana sodišča pa delujejo le na področju socialnega, upravnega in delovnega prava (Kaučič in Grad, 2003, str. 296-298).

2.1.1 VRHOVNO SODIŠČE

Vrhovno sodišče Republike Slovenije je najvišje pritožbeno sodišče v državi. Sodišče obravnava predvsem tako imenovana izredna pravna sredstva, saj je v veliki večini zadev,

za katere je pristojno je sodišče tretje stopnje. Razlogi za vložitev izrednih pravnih sredstev so za razliko od rednih pritožb, omejeni na vprašanja materialnega prava in najresnejših kršitev postopka. Po Zakonu o sodiščih imajo pri Vrhovnem sodišču sedež tudi disciplinski organi. Državni volilni komisiji predsedujejo sodniki Vrhovnega sodišča.

Vrhovno sodišče poleg vsebinskega odločanja odloča tudi o sporih o pristojnosti med najnižjimi sodišči ter o prenosu pristojnosti na drugo sodišče v posameznih primerih. Predsednik Vrhovnega sodišča je Branko Masleša. Na predlog ministra za pravosodje, kateri mora predhodno pridobiti mnenje Sodnega sveta in občne seje lahko Državni zbor imenuje ali razreši predsednika Vrhovnega sodišča. Sodniki Vrhovnega sodišča so tudi predsedniki in člani disciplinskih komisij (Sodstvo RS, 2010).

Vrhovno sodišče je organizirano na:

- kazenski oddelek,
- civilni oddelek,
- gospodarski oddelek,
- delovni in socialni oddelek,
- upravni oddelek in
- evidenčni oddelek.

Sodni svet določa število sodnikov, predvidoma je to 43.

2.1.2 VIŠJA SODIŠČA

Višja sodišča so pritožbena sodišča, katera poleg odločanja o pritožbah zoper odločbe okrajnih in okrožnih sodišč z njihovega območja, odločajo tudi o morebitnih sporih o pristojnosti med temi sodišči. Višja sodišča sodijo na drugi stopnji v senatih. Pristojna so za sojenje oziroma odločanje na drugi stopnji, o pritožbah zoper odločbe Okrajnih in Okrožnih sodišč s svojega območja. Pristojna so za odločanje v sporih o pristojnosti med Okrajnimi in Okrožnimi sodišči svojega območja, ter o prenosu pristojnosti na drugo Okrajno oziroma Okrožno sodišče svojega območja. Po zakonu so pristojna tudi za opravljanje drugih zadev (ZS,104 in 105 člen).

V Sloveniji imamo 4 višja sodišča:

- Višje sodišče v Celju,
- Višje sodišče v Kopru,
- Višje sodišče v Ljubljani in
- Višje sodišče v Mariboru.

Predsednik Višjega sodišča v Ljubljani je Jernej Potočar, vrhovni sodnik svetnik (Sodstvo RS, 2010).

2.1.3 OKROŽNA SODIŠČA

Okrožna sodišča sodijo na prvi stopnji o kaznivih dejanjih, za katera je v zakonu določena zaporna kazen 15 let ali več. Odločajo o kaznivih dejanjih za katera so predpisane milejše kazni, ter o kaznivih dejanjih zoper čast in dobro ime. Pristojna so za obravnavanje gospodarskih sporov, sporov o pravicah intelektualne lastnine, za vodenje sodnega registra, za obravnavanje zadev ki presegajo pristojnosti okrajnih sodišč, za sojenje o kaznivih dejanjih mladoletnikov, za spore iz družinskih razmerij in za obravnavanje zadev o poseganju v človekove pravice in temeljne svoboščine. V Sloveniji je 11 okrožnih sodišč: Celje, Koper, Nova Gorica, Kranj, Ljubljana, Krško, Novo mesto, Maribor, Murska Sobota, Ptuj in Slovenj Gradec. Predsednik okrožnega sodišča v Ljubljani je Anton Panjan (Sodstvo RS, 2010; ZKP, 25. člen).

KAZENSKI ODDELEK OKROŽNEGA SODIŠČA V LJUBLJANI:

Na kazenskem oddelku Okrožnega sodišča v Ljubljani so sodniki pristojni za sojenje v kazenskih postopkih za kazniva dejanja, katera imajo po Kazenskem zakoniku (KZ-1), kateri je stopil v veljavo 1.11.2008, predpisano kazen zapora od treh let do dosmrtna kazni ter za nekatera najtežja kazniva dejanja. Sodniki omenjenega oddelka so pristojni tudi za obravnavo najbolj obširnih in zahtevnih kazenskih postopkov, kateri so tudi medijsko zelo odmevni. Okrožno sodišče odloča v senatu treh sodnikov (izven obravnavni senat) o pritožbah zoper sklepe preiskovalnega sodnika okrožnega sodišča Slovenije in sodnika posameznika okrožnega sodišča Slovenije, ter druge sklepe, skladno z zakonom (Sodstvo RS, 2010).

2.1.4 OKRAJNO SODIŠČE

Okrajna sodišča so prvostopenjska sodišča, pristojna so za obravnavanje:

- kaznivih dejanj, za katere najvišja zagrožena kazen ne presega 3 let zapora,
- sporov o zakonitem preživljanju,
- zapuščinskih in nepravdnih zadevah,
- premoženjskih zadev, v katerih vrednost spornega zahtevka ne presega 20.000 EUR,
- vodenje zemljiške knjige ter za opravljanje izvršb.

V Sloveniji je 44 Okrajnih sodišč. Največje sodišče v državi je Okrajno sodišče v Ljubljani. Postopek vodi o njem odloča oziroma sodi, sodnik posameznik (Sodstvo RS, 2010).

2.1.5 DELOVNA IN SOCIALNA SODIŠČA

Delovna in Socialna sodišča so specializirana sodišča, imajo status okrožnega sodišča. Pristojna so za sojenje v individualnih in kolektivnih delovnih sporih, za odločanje v socialnih sporih pa je pristojno socialno sodišče. V Sloveniji imamo tri delovna sodišča

prve stopnje: v Kopru, Celju in Mariboru ter eno Delovno in socialno sodišče v Ljubljani. Delovno in socialno sodišče v Ljubljani odloča o socialnih sporih na sedežu sodišča, naroke pa opravlja tudi na svojih zunanjih oddelkih drugih delovnih sodišč. Na delovnih in socialnih sodiščih so organizirane službe brezplačne pravne pomoči. Aktivnosti brezplačnih pravnih pomoči, se izvajajo le na sedežu sodišča. Na zunanjih oddelkih pa je možno vložiti dokumentacijo, ki se posreduje strokovni službi brezplačne pravne pomoči. Predsednica Delovnega in socialnega sodišča je Nada Perič Vljaj, višja sodnica svetnica. Delovno in socialno sodišče ima delovni in socialni oddelek v Ljubljani, zunanje oddelke ima v Kranju, Brežicah in Novem mestu. Pristojnosti Socialnega sodišča so odločanje o sporih s področij socialne varnosti, kot so pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje, zavarovanje za primer brezposelnosti in področje družinskih in socialnih prejemkov (Sodstvo RS, 2010).

2.1.6 UPRAVNO SODIŠČE REPUBLIKE SLOVENIJE

Predsednica sodišča je Jasna Šega, višja sodnica svetnica. Upravno sodišče Republike Slovenije ima status višjega sodišča, delovanje je določeno z Zakonom o upravnem sporu (ZUS-1). Upravno sodišče v upravnem sporu zagotavlja sodno varstvo pravic in pravnih interesov posameznikov, pravnih oseb in drugih oseb, pod pogojem da so lahko nosilci pravic in obveznosti. Sodišče zagotavlja sodno varstvo proti odločitvam in dejanjem upravnih oziroma drugih državnih organov, organov lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil na način in po postopku, ki ga določa Zakon o upravnem sporu. V upravnem sporu odloča sodišče o zakonitosti dokončnih posamičnih aktov, ki jih izdajo državni organi, organi lokalne skupnosti ali druge osebe, ki so nosilci javnih pooblastil. Sodišče odloča o zakonitosti posamičnih aktov in dejanj, s katerimi se posega v ustavne pravice posameznika, v kolikor ni zagotovljeno drugo sodno varstvo. Odloča o zakonitosti aktov državnih organov, organov lokalne skupnosti in nosilcev javnih pooblastil, izdanih v obliki predpisa. O pritožbi zoper odločbe izdane v upravnem sporu na 1. stopnji odloča Vrhovno sodišče Republike Slovenije (Sodstvo RS, 2010).

2.1.7 USTAVNO SODIŠČE REPUBLIKE SLOVENIJE

Ustavno sodišče je najvišji organ sodne oblasti v državi za varnost ustavnosti in zakonitosti ter človekovih pravic in svoboščin. Sestavlja ga devet sodnic oziroma sodnikov Ustavnega sodišča, katere na predlog Predsednika republike izvoli Državni zbor. Za ustavnega sodnika je lahko izvoljen državljan Republike Slovenije, ki je pravni strokovnjak in je star najmanj štirideset let. Izvoljeni so za dobo devetih let in ne morejo biti voljeni ponovno. Predsednika oziroma predsednico Ustavnega sodišča izvolijo ustavni sodniki izmed sebe, za dobo treh let. Predsednik Ustavnega sodišča v Sloveniji je prof. dr. Ernest Petrič. Ustavno sodišče je samostojen in neodvisen organ v razmerju do drugih državnih organov. Sredstva za njegovo delo določa Državni zbor Republike Slovenije na predlog Ustavnega sodišča. Sedež Ustavnega sodišča je v Ljubljani. Odloča o skladnosti zakonov z Ustavo, o skladnosti zakonov in drugih predpisov z ratificiranimi mednarodnimi pogodbami in splošnimi načeli mednarodnega prava. Odloča o skladnosti podzakonskih predpisov z Ustavo in zakoni, o sporih glede pristojnosti med državo in lokalnimi skupnostmi, itd.

Ustavno sodišče odloča o zadevah iz svoje pristojnosti na sejah, kjer je poleg predsednika in ustavnih sodnikov prisoten tudi generalni sekretar Ustavnega sodišča. Zadeve iz pristojnosti Ustavnega sodišča se dodeljujejo ustavnim sodnikom praviloma po abecednem vrstnem redu začetnic njihovih priimkov (RS Ustavno sodišče).

Ustavno sodišče sestavljajo naslednja delovna telesa:

- komisija za redakcijo,
- študijska komisija,
- komisija za gospodarska in organizacijska vprašanja,
- personalna komisija,
- komisija za pritožbe,
- uredniški odbor Zbirke odločb in sklepov Ustavnega sodišča.

2.2 POSTOPEK PRED SODIŠČEM

Skladno z Zakonom o kazenskem postopku (v nadaljevanje ZKP) se postopek pred sodiščem začne z vložitvijo obtožbe, katero vloži državni tožilec oziroma z vložitvijo zasebne tožbe s strani zasebnega tožilca (ZKP, 19. člen). Obdolžencu se tožba oziroma zasebna tožba vroči osebno. V roku 8 dni od prejema lahko obdolženec na prejeto tožbo oziroma zasebno tožbo vloži ugovor. O ugovoru odloča izven obravnavni senat, kateri lahko odloči da se obtožba ne dopusti in se kazenski postopek ustavi; obtožbo lahko zavrže oziroma ugovor zavrne in sprejme obtožnico. Predsednik senata določi datum glavne obravnave, ko postane obtožnica pravnomočna (ZKP, 286. člen). Praviloma so glavne obravnave javne, v primeru zavarovanja tajnosti, varstva javnega reda, morale, varstva osebnega in družinskega življenja obdolženca ali oškodovanca ali korist mladoletnika ali pa, če po mnenju senata pristojnost javnosti škoduje interesom pravičnosti se lahko javne obravnave izključijo (ZKP, 295. člen). Na glavnih obravnavah so lahko navzoče osebe, ki so polnoletne (ZKP, 2. odstavek 294. člena). Predsednik senata na glavno obravnavo povabi državnega tožilca, obdolženca, njegovega zagovornika, oškodovanca in priče. Prejetemu vabilu na obravnavo so se stranke dolžne odzvati, v primeru odsotnosti, lahko sodišče zoper njega odredi prisilne ukrepe za zagotovitev njegove navzočnosti. Senat lahko odredi, da se obdolženca privede s silo, v primeru neopravičenega izostanka. Senat lahko odredi tudi pripor, v primeru, da se obdolženi očitno izmika obravnavi (ZKP, 2. odst. 309. člen). Na obravnavi so priče dolžne pričati po pravici in povedati vse, kar jim je o dejstvih znanega, prav tako ne smejo ničesar zamolčati. Krivo pričanje pomeni kaznivo dejanje (kaznivo dejanje krive izpovedi po 284. členu KZ-1). Osebe mlajše od 15 let, katere so bile žrtve kaznivega dejanja zoper spolno nedotakljivost ni dovoljeno na glavni obravnavi zaslišati (ZKP, 5. odst. 331. člen). Senat razglasi sodbo ko izvede vse potrebne dokaze, razglasitev je javna. V 15 dneh od vročitve sodbe se smejo stranke na sodišče ki je izreklo sodbo na 1. stopnji pritožiti. Prejeta pritožba na sodbo se vroči nasprotni stranki, ki ima pravico do ugovora na pritožbo. Sodba

se sme nanašati samo na osebo, ki je obtožena – ZKP 354. člen. Prejeta pritožba se skupaj s spisom predloži višjemu sodišču v odločanje. Višje sodišče prejeti pritožbi lahko ugodi in prvostopenjsko sodbo ali razveljavi ali spremeni, lahko pa jo zavrne in s tem potrdi sodbo sodišča prve stopnje. Zoper sodbo sodišča druge stopnje je dovoljena pritožba na vrhovno sodišče, vendar samo v navedenih primerih: 1. Če je sodišče druge stopnje izreklo kazen zapora dvajsetih let ali če je potrdilo sodbo sodišča 1. stopnje, s katero je bila izrečena kazen; 2. Če je sodišče druge stopnje na podlagi opravljene obravnave dejansko stanje ugotovilo drugače kakor sodišče 1. stopnje in na tako ugotovljeno dejansko stanje oprlo svojo sodbo; 3. Če je sodišče 2. stopnje spremenilo sodbo, s katero je sodišče 1. stopnje obtoženca oprostilo obtožbe in izreklo sodbo, s katero ga je spoznalo za krivega (ZKP, 398. člen 1.odst. 1-3 točka). Po določbah, ki veljajo za postopek na drugi stopnji odloča vrhovno sodišče na seji senata, o pritožbi zoper sodbo sodišča druge stopnje (ZKP, 2. odst. 398. člen). Po zakonu imajo stranke možnost vložiti izrednega pravnega sredstva zoper pravnomočno sodbo, izredna pravna sredstva so: varstvo zakonitosti, obnova postopka in zahteva za izredno omilitev kazni. V kazenskem postopku sodijo sodišča zborna.

3 KAZENSKÉ SANKCIJE

MED KAZENSKÉ SANKCIJE UVRŠČAMO

- kazni,
- opozorilne sankcije,
- varnostne ukrepe,
- vzgojne ukrepe.

3.1 KAZNI

- zapor (kot glavna kazen),
- denarna kazen (kot glavna in stranska kazen),
- prepoved vožnje motornega vozila,
- izgon tujca iz države (KZ, 44. člen).

Prepoved vožnje motornega vozila in izgon tujca iz države, sta kot stranski kazni ob kazni zapora, denarni kazni ali pogojni obsodbi (KZ, četrto poglavje).

Kazenski zakonik v 49. členu pravi, da pri odmeri kazni sodišče določi kazen v mejah, ki so z zakonom predpisane za dejanja, glede na njihovo težo in storilčevo krivdo. Pri tem upošteva vse okoliščine, katera vplivajo na višino kazni. Pri odmeri kazni storilcu, kateremu je bila kazen odpuščena (povratnik) oziroma je kazen že prestal, sodišče upošteva predvsem ali je bilo dejanje za katerega je bil predhodno obsojen iste vrste kot novo. Sodišče upošteva tudi iz kakšnih razlogov sta bili dejanji storjeni, ter koliko časa je minilo od predhodne odpuščene kazni. V primeru povzročitve več kaznivih dejanj, za katera mu sodišče sodi istočasno, se določi kazen za vsako posamezno kaznivo dejanje, na koncu pa skupno kazen za vsa kazniva dejanja (KZ, 53. člen). 55. člen Kazenskega zakonika določa »če sodi sodišče obsojenca zaradi kaznivega dejanja, ki ga je storil, preden je začel prestajati kazen po prejšnji obsodbi, ali zaradi kaznivega dejanja, ki ga je storil med prestajanjem zapora, izreče za vsa kazniva dejanja enotno kazen po 53. členu; pri tem upošteva, da je prej izrečena kazen že določena«. Prestane kazni ali dele kazni se mu všteje v izrečeno kazen zapora (KZ, 55. člen).

3.1.1 ZAPOR

Kazenski zakonik v 46. členu določa, da obsojene osebe, katerim je bila izrečena kazenska sankcija zapora, ne smejo biti obsojene na kazen krajšo od enega meseca in ne daljšo od tridesetih let. Prav tako zakonik pravi, da se »kazen zapora do dveh let predpiše brez najnižje mere te kazni« ter da se »zapor izreka za cela leta in cele mesece, do šestih mesecev pa tudi na cele dni«.

Kazenski zakonik v 86. členu pravi, da se »kazen zapora do treh let za obsojenca, ki izpolnjuje pogoje določene v zakonu, ki ureja izvrševanje kazenskih sankcij, lahko izvršuje tudi tako, da obsojenec med prestajanjem kazni zapora še naprej dela ali se izobražuje in prebiva doma, razen v prostih dneh, praviloma ob koncu tedna, ko mora biti v zavodu«, izjema je le kaznivo dejanje zoper spolno nedotakljivost. S hišnim zaporom se lahko izvršuje kazen zapora do devetih mesecev, če glede na osebne, družinske in poklicne razmere obsojenca ni potrebe po prestajanju kazni v zavodu, ali če je zaradi bolezni, invalidnosti ali ostarelosti obsojene osebe, kazen potrebno izvrševati v ustreznem javnem zavodu (KZ, 86. člen, 4. odst.). Kazen zapora do dveh let lahko obsojena oseba izvrši v obliki dela v splošno korist, dve uri dela predstavljata en dan zapora, izjema so kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost (KZ, 86. člen, 7. odst.). Sodišče pri dodeljevanju in načinu izvrševanje kazni upošteva vedenje obsojene osebe v času odločanja, nevarnost ponovitve kaznivega dejanja, osebne in družinske razmere obsojenca (KZ, 86. člen, 8. odst.).

88. člen kazenskega zakonika določa, da sme obsojenec biti odpuščen s prestajanja kazni, v kolikor je prestal polovico kazni zapora in pod pogojem, da ne stori novega kaznivega dejanja. Obsojenec sme biti pogojno odpuščen, v kolikor je prestal tri četrtine kazni, v primeru izrečene kazni nad petnajst let. Po petindvajsetih letih prestajanja zaporne kazni sme biti pogojno odpuščen obsojenec, kateri je bil obsojen na dosmrtni zapor. Oseba od katere se lahko pričakuje primerno ravnanje je lahko pogojno odpuščena. Obsojeni osebi, katera je pogojno odpuščena, lahko organ, ki odloča o pogojnem odpustu naloži določene naloge: zdravljenje, obiskovanje različnih posvetovalnic, usposabljanje za poklic, poraba dohodka v skladu s finančnimi zmožnostmi, prepoved druženja z določenimi osebami, prepoved približevanja žrtvi, omejeno gibanje. Enake določbe veljajo za pogojni odpust iz hišnega zapora.

Kazenski zakonik v 89. členu pravi, da se pogojni odpust prekliče v primeru povzročitve enega ali več kaznivih dejanj, za katera je sodišče izreklo kazen zapora nad eno leto. V tem primeru sodišče upošteva določene okoliščine kaznivih dejanj. V primeru dosmrtnega zapora, se s pomilostivijo ali amnestijo izreče zaporna kazen od petindvajset do trideset let.

3.1.2 DENARNA KAZEN

47. člen kazenskega zakonika narekuje, da se »denarna kazen izreka tako, da se v sodbi določeno število dnevni zneskov, ki jih mora storilec plačati, pomnoži z višino dnevnega zneska, ki ga sodišče določi glede na premoženjske razmere storilca«. Sodišče v sodbi določi rok za plačilo kazni, katera ne sme biti krajša od petnajstih dni in ne daljša od treh mesecev. V kolikor se denarna kazen ne da niti prisilno izterjati, jo sodišče izvrši v obliki zapora, za vsaka začetna dva dnevna zneska denarne kazni, se določi en dan zapora. Zapor v tem primeru ne sme biti daljši od šestih mesecev. V kolikor obsojena oseba del denarne kazni plača, se za razliko določi zaporna kazen, v primeru smrti se kazen ne izvrši.

3.1.3 PREPOVED VOŽNJE MOTORNEGA VOZILA

Sankcija prepovedi vožnje motornega vozila se sme izreči storilcu kaznivega dejanja zoper varnost javnega prometa, kot vozniku motornega vozila določene vrste ali kategorije. Kazen ne sme biti krajša od šestih mesecev in ne daljša od dveh let. Lahko se določi obvezen izrek prepovedi motornega vozila (KZ, 48. člen).

3.2 OPOZORILNE SANKCIJE

- pogojna obsodba,
- pogojna obsodba z varstvenim nadzorstvom,
- sodni opomin.

3.2.1 POGOJNA OBSODBA

Sodišče lahko ob izpolnjevanju določenih pogojev storilcu kaznivega dejanja izreče pogojno obsodbo, namesto kazni (KZ, 57. člen).

Kazenski zakonik v 58. členu pravi, da se pogojno obsodbo določi storilcu kaznivega dejanja, v primeru, da je sodišče storilcu določilo kazen zapora do dveh let ali denarno kazen. V primeru povzročitve kaznivega dejanja, za katerega je predpisana kazen zapora najmanj treh let, se pogojna obsodba ne sme izreči. 59. člen kazenskega zakonika navaja, da sodišče lahko pogojno obsodbo prekliče, v primeru da je obsojenec v preizkusni dobi storil kaznivo dejanje, za katero je izrečena kazen zapora dveh let ali daljša kazen. V primeru neizpolnitve določenih pogojev sme sodišče podaljšati rok izpolnitve obveznosti ali preklicati pogojno obsodbo (KZ, 61. člen). Kazen storilcu kaznivega dejanja ne bo izrečena, če obsojenec v času določeno iz strani sodišča, ne bo storil novega kaznivega dejanja. Čas trajanja ne sme biti krajši od enega leta in daljši od petih let. Ta čas imenujemo preizkusna doba (KZ, 59. člen).

3.2.2 POGOJNA OBSODBA Z VARSTVENIM NADZORSTVOM

Pod varstvenim nadzorstvom je lahko storilec kaznivega dejanja, kateremu je bila izrečena pogojna obsodba, v primeru da sodišče oceni, da je storilec med preizkusno dobo potreben kakšne oblike takega nadzorstva. Varstveno nadzorstvo vključuje pomoč, nadzor in varstvo. Ukrep se izreče za določen čas. Varstveno nadzorstvo se lahko tudi ukine, če sodišče ugotovi, da ni več potrebno (KZ, 64. člen). Kazenski zakonik v 65. členu pravi da, ob izreku ukrepa varstvenega nadzorstva, lahko sodišče odredi eno ali več navodil, katerih se mora obsojenec držati. Sodišče določi svetovalca za opravljanje varstvenega nadzorstva, kateri obsojencu pomaga ter nadzira izpolnjevanje navodil, prejetih iz strani sodišča.

3.2.3 SODNI OPOMIN

Sodišče ob izreku sodnega opomina upošteva osebnost storilca, njegovo prejšnje življenje, obnašanje po storjenem kaznivem dejanju in stopnjo krivde. Za kazniva dejanja, katera imajo predpisano denarno kazen ali kazen zapora do enega leta, se sme izreči sodni opomin. Za kazniva dejanja, za katera je predpisana zaporna kazen zapora do teh let, se sme izreči sodni opomin, ob pogojih določenih z zakonom (KZ, 68. člen).

3.3 VARNOSTNI UKREPI

- obvezno psihiatrično zdravljenje in varstvo v zdravstvenem zavodu,
- obvezno psihiatrično zdravljenje na prostosti,
- prepoved opravljanja poklica,
- odvzem vozniškega dovoljenja,
- odvzem predmetov (KZ, 69. člen).

Kazenski zakonik v 70. členu določa, da sodišče izreče enega ali več varnostnih ukrepov storilcu kaznivega dejanja, kadar so za to izpolnjeni pogoji. Ob izrekanju sodišče upošteva težo storjenega kaznivega dejanja.

3.3.1 OBVEZNO PSIHIATRIČNO ZDRAVLJENJE IN VARSTVO V ZDRAVSTVENEM ZAVODU TER OBVEZNO PSIHIATRIČNO ZDRAVLJENJE NA PROSTOSTI

Kazen obveznega psihiatričnega zdravljenja in varstvo v zdravstvenem zavodu, se izreče neprištevnim osebam, če sodišče ugotovi, da bi na prostosti lahko storil kakšno hudo kaznivo dejanje zoper življenje in telo, spolno nedotakljivostjo ali premoženje. Ukrep se ustavi, v trenutku ko sodišče ugotovi, da zdravljenje in varstvo v zdravstvenem zavodu nista več potrebni. Ukrep lahko traja najdlje pet let. Po preteku šestih mesecev sodišče vsakokrat znova ugotavlja, ali je nadaljevanje ukrepa potrebno (KZ, 70. a člen).

Obvezno psihiatrično zdravljenje na prostosti se izreče storilcu kaznivega dejanja, če ugotovi, da je ukrep potreben za to, da storilec ne bo ponavljal hujših kaznivih dejanj. Ukrep lahko traja najdlje dve leti. Sodišče po preteku šestih mesecev vedno znova odloča o podaljšanju zdravljenja na prostosti. V kolikor obvezno psihiatrično zdravljenje na prostosti ni uspešno, lahko sodišče določi izvrševanje ukrepa v zdravstvenem zavodu. Pri izreku pogojne obsodbe, se obdolženi osebi lahko naloži določena pravila in zahteve (KZ, 70. b člen). V kolikor sodišče ugotovi, da se obdolžena oseba ne drži v izreku naloženega zdravljenja kot mu je bilo naročeno, in se ni pričela zdraviti ali ga kakorkoli zavrača, lahko prekliče pogojno obsodbo (ZKP, 497. člen).

3.3.2 PREPOVED OPRAVLJANJA POKLICA

Storilcu kaznivega dejanja se sme izreči prepoved opravljanja poklica, če je bila storilcu izrečena kazen zapora ali v pogojni obsodbi določena kazen zapora. Oseba, katera je zlorabila svoj poklic, položaj, dejavnost ali dolžnost in sodišče sklepa, da bi bilo zaradi tega nevarno nadaljevanje opravljanja dejavnosti, se sme izreči prepoved opravljanja poklica. Ukrep prepovedi opravljanja poklica ne sme trajati manj kot eno leto in ne več kot pet let (KZ, 71. člen).

3.3.3 ODVZEM VOZNIŠKEGA DOVOLJENJA IN ODVZEM PREDMETOV

Storilcu kateremu so bili izrečeni kazen, pogojna obsodba, sodni opomin ali pa mu je bila kazen odpuščena, se sme odvzeti voziško dovoljenje in odvzeti predmete. Kazenski zakonik v 72. členu določa, da sme sodišče storilcu kaznivega dejanja zoper varnost javnega prometa odvzeti voziško dovoljenje, pri čemer mora določiti prepoved izdaje novega za dobo enega do petih let. V kolikor storilec ne razpolaga z voziškim dovoljenjem, sodišče določi da se mu le-ta ne sme izdati.

Predmeti, kateri so bili uporabljeni ali namenjeni za kaznivo dejanje, se lahko odvzamejo, kljub temu da so storilčeva last (KZ, 73. člen).

Vzgojni ukrepi, kot del kazenskih sankcij so naštetih v prejšnjem poglavju obsojenih mladoletnih oseb.

4 OBSOJENE POLNOLETNE IN MLADOLETNE OSEBE

Zakon o kazenskem postopku navaja, da se po zakonu ne sme nihče, ki je nedolžen obsoditi, kakor tudi da je potrebno storilcu kaznivega dejanja izreči kazensko sankcijo. Obdolženec sme biti omejen pri svoji prostosti in pravicah, predno se izreče kazensko sankcijo (ZKP, 1. člen). Dokler krivda obdolžene osebe ni ugotovljena s pravnomočno sodbo, velja za nedolžnega (ZKP, 3. člen). Oseba zoper katerega je s pravnomočno sodbo ugotovljeno, da je za določeno kaznivo dejanje kazensko odgovoren, je obsojenec (ZKP, 144. člen).

Osebi zasačeni pri opravljanju kaznivega dejanja, sme vsakdo odvzeti prostost, nato ga je potrebno izročiti preiskovalnemu sodniku ali policiji (ZKP, 160. člen).

16. člen kazenskega zakonika pravi, da je kaznivo dejanje protipravno ravnanje človeka, katerega določa zakon zaradi varstva pravnih vrednot kot kaznivo dejanje.

Ves čas postopka je obdolženec upravičen do zagovornika, vzame se lahko le odvetnika (ZKP, 12. člen). Kazenski zakonik v 17. členu določa, da je kaznivo dejanje lahko storjeno s storitvijo ali opustitvijo. Zakon narekuje, da je kaznivo dejanje storjeno z opustitvijo možno le v primeru, če je storilec dejanje, ki bi ga moral storiti opustil.

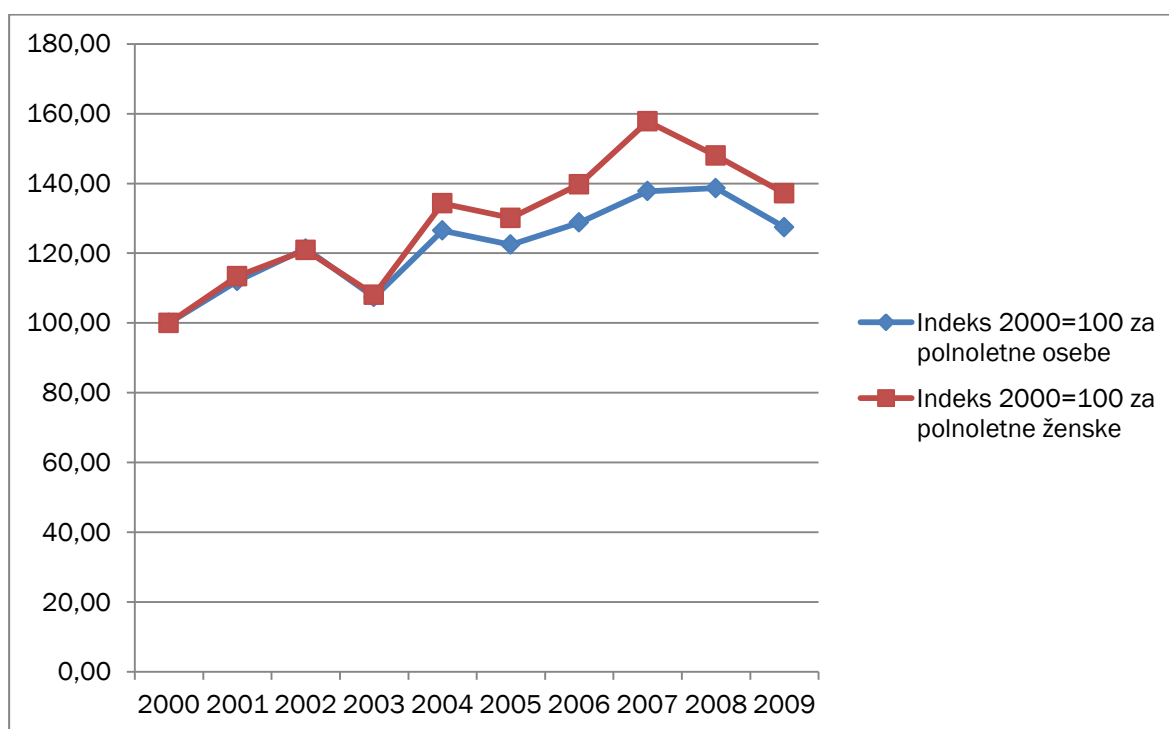
Obsojene osebe so polnoletne, z dopolnjenim 18 letom starosti. Čas povzročitve kaznivega dejanja kazenski zakonik v 18. členu določa takrat, ko je storilec delal ali bi moral delati, ne glede na to, kdaj posledica nastane. »Kazenska odgovornost se uveljavi zoper osebo s sodbo sodišča, s katero se ji očita, da je kriva za storitev ali opustitev, in jo zakon določa kot kaznivo dejanje, zaradi tega se ji lahko izreče zakonito kazensko sankcijo ali odpusti kazen« (KZ, 24. člen). Storilec, ki je storil dejanje z naklepom ali iz malomarnosti in se je pri tem zavedal, oziroma bi se moral zavedati da je njegovo ravnanje protipravno, je kriv (KZ, 24. člen). Oseba ni kriva, v kolikor je bila ob storitvi kaznivega dejanja neprištevna (KZ, 29. člen). Krivim storilcem kaznivih dejanj, se smejo izreči naslednje kazni: zapor (kot glavna kazen), denarna kazen (kot glavna in stranska kazen) in prepoved vožnje motornega vozila, katera se lahko izreče le kot stranska kazen ob kazni zapora, denarni kazni ali pogojni obsodbi (KZ, 43. in 44. člen). V kolikor pred istim sodiščem teče več ločenih postopkov zoper isto osebo za več kaznivih dejanj oziroma zoper več oseb za isto kaznivo dejanje, lahko sodišče odloči, naj se izvede enoten postopek ter izda ena sama sodba (ZKP, 32. člen, 7. točka).

Tabela 1: Obsojene polnoletne osebe v Republiki Sloveniji v letih od 2000 do 2009

Leto	Polnoletne osebe	Ženske	Indeks 2000 = 100	Indeks ženske 2000 = 100
2000	6304	694	100	100
2001	7061	787	112,0082	113,4005
2002	7676	839	121,764	120,8933
2003	6769	750	107,3763	108,0691
2004	7974	932	126,4911	134,2939
2005	7718	903	122,4302	130,1152
2006	8119	970	128,7912	139,7694
2007	8685	1095	137,7697	157,7809
2008	8739	1027	138,6263	147,9827
2009	8035	952	127,4588	137,1757

Vir: Statistični letopis 2000-2009

Grafikon 1: Indeksi s stalno osnovo v letu 2000 za obsojene polnoletne osebe v Republiki Sloveniji v letih 2000-2009

Vir: lasten, tabela 1

Iz preglednice in grafa obsojenih polnoletnih oseb je razvidno, da se je število obsojenih polnoletnih oseb povečalo, oziroma je v primerjavi z letom 2000 vedno večje. V letu 2009 se je število obsojenih polnoletnih oseb povečalo za 27,46% v primerjavi z letom 2000. Povprečna letna stopnja rasti za razdobje od leta 2000 do 2009 za polnoletne osebe znaša 2,73%, povprečna letna stopnja rasti za ženske znaša 3,57%. Največje število obsojenih

polnoletnih oseb je bilo leta 2008, najmanjše pa leta 2000. Število obsojenih polnoletnih žensk je bilo največje leta 2007, najmanjše pa leta 2000. V letu 2009 se je število obsojenih polnoletnih žensk povečalo za 37,18% v primerjavi z letom 2000, kar je za 9,72 odstotnih točk več, kot pri vseh obsojenih polnoletnih osebah skupaj.

4.1 OBSOJENE POLNOLETNE OSEBE PO SKUPINAH KAZNIVIH DEJANJ

Kazenski zakonik določa vsa kazniva dejanja za polnoletne osebe. Izmed kaznivih dejanj, navedenih v kazenskem zakoniku, sem se osredotočila na nekatere izmed njih.

Ta dejanja so:

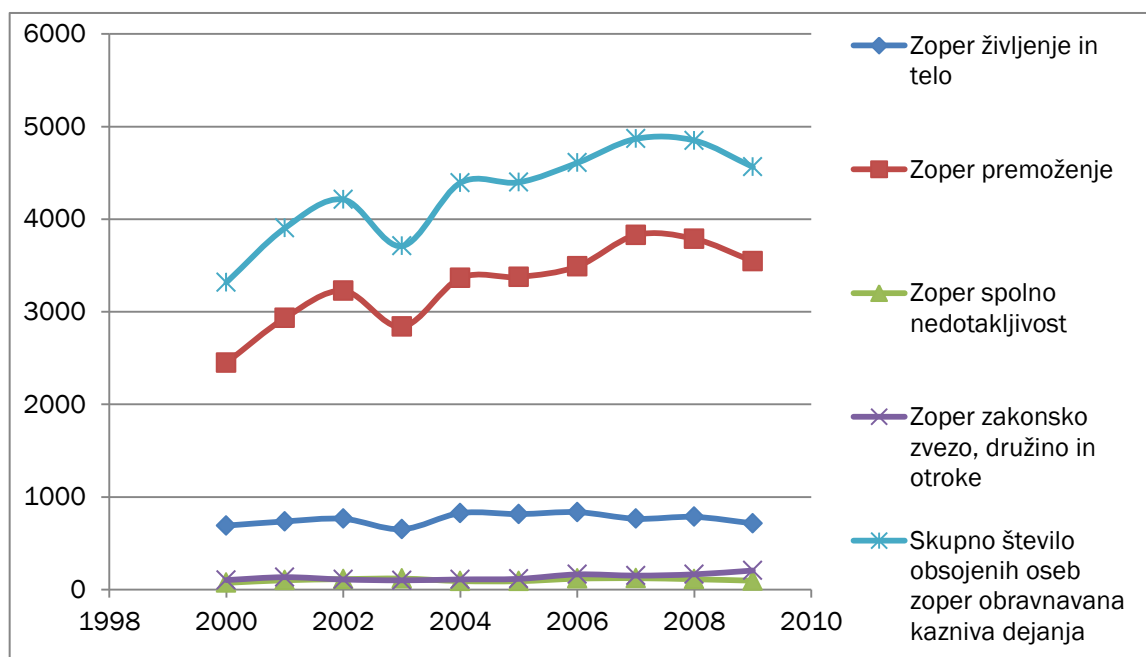
- kazniva dejanja zoper življenje in telo,
- kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost,
- kazniva dejanja zoper zakonsko zvezo, družino in otroke,
- kazniva dejanja zoper premoženje.

Tabela 2: Obsojene polnoletne osebe v Republiki Sloveniji od leta 2000 do 2009, po skupinah kaznivih dejanj

Leto	Zoper življenje in telo	Zoper premoženje	Zoper spolno nedotakljivost	Zoper družino
2000	691	2449	73	103
2001	736	2932	101	134
2002	764	3226	113	109
2003	652	2838	119	100
2004	826	3364	92	110
2005	815	3376	91	116
2006	836	3490	118	164
2007	765	3828	123	151
2008	785	3787	112	165
2009	715	3546	96	206

Vir: Statistični letopis 2000-2009

Grafikon 2: Obsojene polnoletne osebe po skupinah kaznivih dejanj v Republiki Sloveniji, od leta 2000 do leta 2009

Vir: lasten, tabela 2

Iz zgornje tabele in grafov je razvidno, da je bilo v Sloveniji v obdobju od leta 2000 do 2009 zabeleženih največ kaznivih dejanj polnoletnih oseb zoper premoženje (74% v letu 2000), na drugem mestu so obsojene polnoletne osebe zoper kazniva dejanja zoper življenje in telo (21% v letu 2000), na tretjem mestu so kazniva dejanja polnoletnih oseb zoper zakonsko zvezo, družino in otroke (3% v letu 2000), ter na zadnjem mestu, torej najmanj je bilo zabeleženih kaznivih dejanj polnoletnih oseb zoper spolno nedotakljivost (2% v letu 2000).

Na podlagi skupnega števila obsojenih polnoletnih oseb zoper obravnavana kazniva dejanja, je bil največji upad zabeležen v letu 2003, kar je razvidno tudi iz grafa 2.

4.1.1 KAZNIVA DEJANJA ZOPER ŽIVLJENJE IN TELO

Kazniva dejanja zoper življenje in telo so po številu obsojenih oseb na visokem mestu, so v samem vrhu, glede na statistične podatke. Glede na število kaznivih dejanj in število prijav, je umor najbolj pogosto prijavljeno kaznivo dejanje. Med številčnejše prijave uvrščamo tudi kazniva dejanja tatvine motornega vozila, ropa in medosebnega nasilja. Večino kaznivih dejanj prijavi žrtev ali član gospodinjstva. Prijavljene kriminalitete je manj na področjih, kjer so žrtve mladi, kot tam, kjer so žrtve starejši. Iz tega lahko sklepamo, da mladi manj zaupajo kazenskemu pravosodju in policiji kot starejši ljudje (Meško, 2008, str. 251).

Statistični podatki o izbranih kaznivih dejanjih v Sloveniji so zbrani pri Statističnem uradu Republike Slovenije. Med kazniva dejanja z znaki nasilja štejemo dejanja, s katerimi storilci žrtve ogrožajo, jim vzamejo življenje ali jim povzročijo telesno poškodbo. V to

skupino sodijo umor, uboj, povzročitev različnih telesnih poškodb, nasilništvo (Meško, 2008, str. 256).

Zoper omenjena kazniva dejanja, zoper kaznivo dejanje povzročitve uboja se storilca kaznuje z zaporom od petih do petnajstih let. V primeru združitve dveh ali več oseb, z namenom združitve, da bi izvršile uboj, se storilce kaznuje z zaporno kaznijo med deset in petnajst let (KZ, 115. člen). Enaka je kazen v primeru zagrešitve umora, z zaporom najmanj petnajstih let (KZ, 116. člen). Kot posledica prepira lahko privede do umora oziroma uboja, lahko pa spremlja tudi kakšno drugo kaznivo dejanje.

Storilce umorov delimo v štiri glavne kategorije:

- subkulturni morilec (oseba, katera rešuje konflikte z nasiljem),
- naklepni antisocialni morilec (za omenjeno osebo predstavlja izvrševanje umorov del življenjskega stila),
- enkratni morilec (oseba, katera je, predno je morila, je živela običajno življenje),
- duševno bolni ali duševno moteni morilec (Meško, 2008, str. 257).

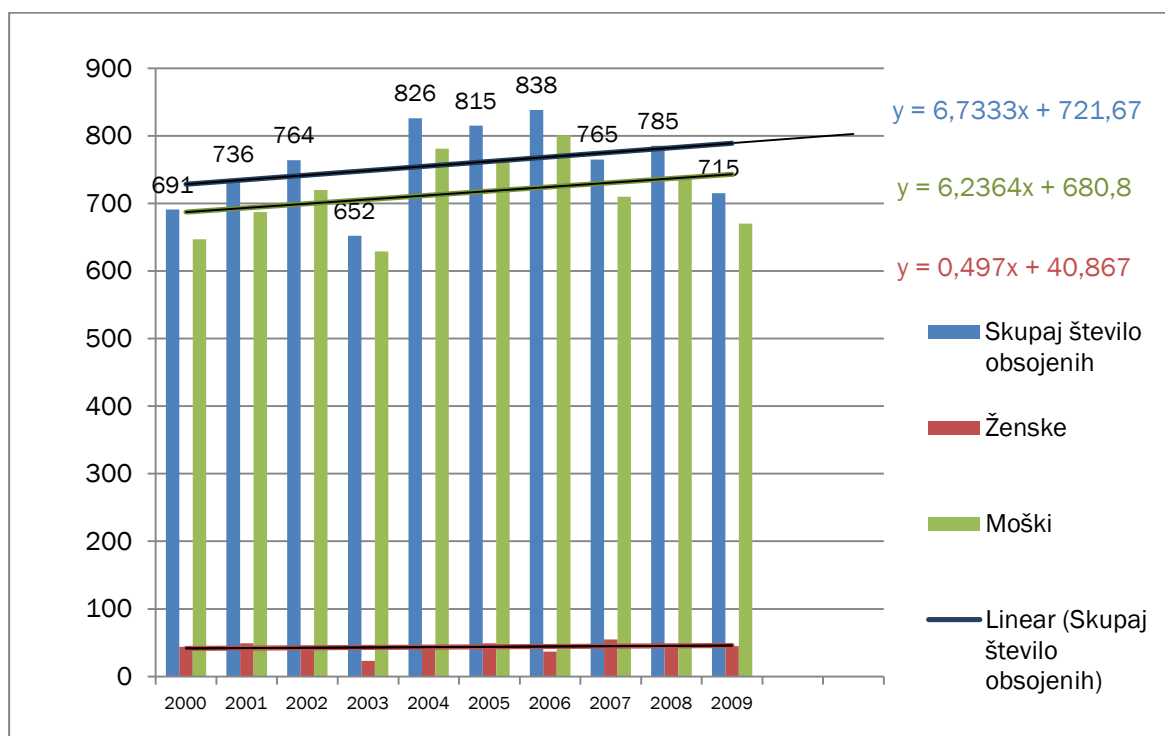
Med kazniva dejanja zoper življenje in telo po Kazenskem zakoniku štejemo: uboj, umor, uboj na mah, povzročitev smrti iz malomarnosti, detomor, nedovoljen poseg v nosečnost, lahka telesna poškodba, huda telesna poškodba, posebno huda telesna poškodba, sodelovanje pri pretepu, ogrožanje z nevarnim orodjem pri pretepu ali prepiru, povzročitev nevarnosti, zapustitev slabotne osebe in opustitev pomoči. Za kaznivo dejanje napeljevanja k samomoru in pomoči pri samomoru je zagrožena kazen zapora od šestih mesecev do petih let, saj je osebo naklepno napeljal k samomoru oziroma mu pri njem pomagal (KZ, 120. člen). Med kazniva dejanja zoper življenje in telo štejemo tudi povzročitev telesnih poškodb. Ločimo med: lahko telesno poškodbo, hudo telesno poškodbo in posebno hudo telesno poškodbo. Za povzročitev lahke telesne poškodbe se storilca kaznuje z denarno kaznijo ali z zaporom do enega leta. Kazen se poviša, če je bila poškodba povzročena z orožjem, nevarnim orodjem ali drugim sredstvom, na tak način da se lahko telo hudo poškoduje. Kazen je v tem primeru zapor do treh let (KZ, 122. člen). Pri povzročitvi hude telesne poškodbe se storilca kaznivega dejanja kaznuje s kaznijo zapora od šestih mesecev do petih let. V primeru smrti poškodovanca, zaradi poškodb, se storilec kaznuje z zaporom od enega do desetih let. Dejanje storjeno iz malomarnosti se kaznuje z zaporom od enega do desetih let. V primeru, da je bilo dejanje povzročeno na mah, se storilec kaznuje z zaporom do treh let (KZ, 123. člen). Povzročitev posebno hude telesne poškodbe je veliko kaznivo dejanje, zato je kazen od enega do desetih let zapora. V primeru smrti poškodovanca, se zaradi povzročitve poškodb storilca kaznuje z zaporom od treh do petnajstih let. Dejanje povzročeno iz malomarnosti se kaznuje z zaporom do treh let. Povzročitev dejanja na mah se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do petih let (KZ, 124. člen).

Tabela 3: Obsojene polnoletne osebe za kazniva dejanja zoper življenje in telo v Republiki Sloveniji, v letih od 2000 do 2009

Leto	Skupno število	Moški	Ženske
2000	691	647	44
2009	715	670	45
Povp. letn. st. rasti	0,38%	0,39%	11,34%

Vir: Statistični letopis 2000-2009

Grafikon 3: Obsojene polnoletne osebe za kazniva dejanja zoper življenje in telo v Republiki Sloveniji, v letih od 2000 do 2009

Vir: lasten, tabela 3

Pri kaznivih dejanjih zoper življenje in telo sem izračunala trend, pojav ima tendenco naraščanja in sicer za 6,73 obsojenih polnoletnih oseb za kazniva dejanja zoper življenje in telo. Povprečna letna stopnja rasti v razdobju od leta 2000 do 2009 je za kazniva dejanja zoper življenje in telo znašala 0,38%, za ženske je znašala 11,34% ter za moške 0,39%. Standardni odklon, ki sodi med absolutne mere variabilnosti in meri velikost odklonov opazovanih vrednosti od vrednosti njene aritmetične sredine, znaša 60,6814 osebe. Koeficient variacije je relativna mera variabilnosti in znaša 0,08, kar pomeni da standardni odklon znaša 8 odstotkov aritmetične sredine. Vrednost koeficienta variacije nam pove, da je variabilnost zelo majhna, saj je koeficient variacije manjši od 10%. Na

podlagi funkcije linearnega trenda napovedujem, da bo v letu 2012 v povprečju 809 obsojenih polnoletnih oseb za kazniva dejanja zoper življenje in telo, od tega bo v povprečju 47 žensk in 762 moških.

4.1.2 KAZNIVA DEJANJA ZOPER SPOLNOST

Med kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost štejemo: posilstvo, spolno nasilje, spolna zloraba slabotne osebe, spolni napad na osebo mlajšo od petnajst let, kršitev spolne nedotakljivosti z zlorabo položaja, zloraba prostitucije, prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva. Zaradi občutljivega področja ocenjujejo, da žrtve prijavijo le približno število posilstev in poskusov posilstev. Razlog za pomanjkljivo prijavo števila zlorab je, da je dogodek preveč zaseben oziroma oseben, ter da žrtev ocenjuje policijo kot neobčutljivo za to temo ali neučinkovito. Razlogi posiljenih oseb, da kljub občutljivi temi prijavijo kaznivo dejanje, pa so želja, da se to ne bi dogajalo drugim, ter po veliki želji da bi se storilca kaznovalo (Meško, 2008, str. 258).

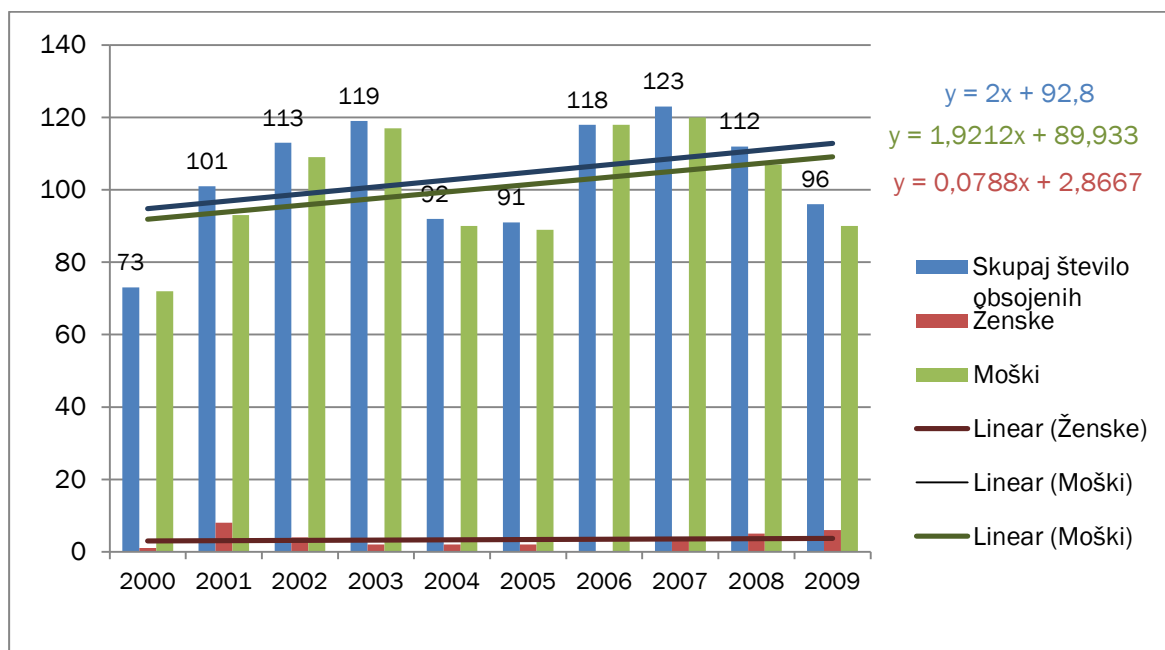
V Sloveniji je oseba, ki prisili osebo k spolnemu občevanju kaznovana z zapornom od enega do desetih let. V primeru, da je dejanje storjeno na grozovit način, se osebo kaznuje z zapornom od treh do petnajstih let (KZ, 170. člen). Kdor uporabi silo, ali zagrozi osebi in jo tako prisili v spolno občevanje, se kaznuje z zapornom od šestih mesecev do desetih let. V primeru, da je dejanje storjeno na grozovit in poniževalen način, je kazen zapor od treh do petnajstih let (KZ, 171. člen).

Tabela 4: Obsojene polnoletne osebe zoper kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost v Republiki Sloveniji, v letih od 2000 do 2009

Leto	Skupno število	Moški	Ženske
2000	73	72	1
2009	96	90	6
Povp. letn. st. rasti	3,09%	2,51%	22,03%

Vir: Statistični letopis, 2000-2009

Grafikon 4: Obsojene polnoletne osebe za kaznivo dejanje zoper spolno nedotakljivost v Republiki Sloveniji, v letih od 2000 do 2009

Vir: lasten, tabela 4

Pri kaznivih dejanjih zoper spolno nedotakljivost sem izračunala trend. Pojav ima tendenco naraščanja in sicer za 2 obsojeni polnoletni osebi za kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost. Povprečna letna stopnja rasti v razdobju od leta 2000 do 2009 je za omenjeno kaznivo dejanje znašala 3,09%, za ženske je stopnja znašala 22,03%, za moške pa 2,51%. Standardni odklon, ki sodi med absolutne mere variabilnosti in meri velikost odklonov opazovanih vrednosti od vrednosti njene aritmetične sredine, znaša 15,894 osebe. Koeficient variacije je relativna mera variabilnosti in znaša 0,1531 kar pomeni, da standardni odklon znaša 15 odstotkov aritmetične sredine. Vrednost koeficienta variacije nam pove, da je variabilnost zelo velika, saj je koeficient variacije večji od 10%. Na podlagi funkcije linearnega trenda napovedujem, da bo v letu 2012 v povprečju 119 obsojenih polnoletnih oseb za kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost, od tega bodo v povprečju 4 ženske in 115 moških.

4.1.3 KAZNIVA DEJANJA ZOPER ZAKONSKO ZVEZO, DRUŽINO IN OTROKE

Kazenski zakonik med kazniva dejanja zoper zakonsko zvezo, družino in otroke šteje naslednja dejanja: dvojna zakonska zveza, sprememba rodbinskega stanja, odvzem mladoletne osebe, nasilje v družini, zanemarjanje otroka in surovo ravnanje, kršitev družinskih obveznosti, neplačevanje preživnine in krvoskrunstvo.

»Ameriška nacionalna pregledna študija kriminalitete ocenjuje, da se letno zgodi veliko primerov nasilja v družini, vendar nasilje največkrat ni prijavljeno. Razlogi, da dejanja niso prijavljena so največkrat prepričanje, da je to zasebna družinska stvar, zasramovanje žrtev in zadrege ob prijavi, strah pred maščevanjem ter razlog da žrtve svoje viktimizacije

ne doživljajo kot kriminaliteto« (Meško, 2008, str. 260). Kljub naštetim razlogom, bi bilo dejanja potrebno prijaviti, z namenom preprečevanja ponovnega nasilja. Storilci omenjenih kaznivih dejanj so v 90% moškega spola, čeprav s povečevanjem števila kaznivih dejanj tudi število žensk kot storilci kaznivih dejanj narašča. Kriminologi so bili mnenja, da je vloga policije pri odzivanju na družinsko nasilje zanemarljiva (Meško, 2008, str. 260).

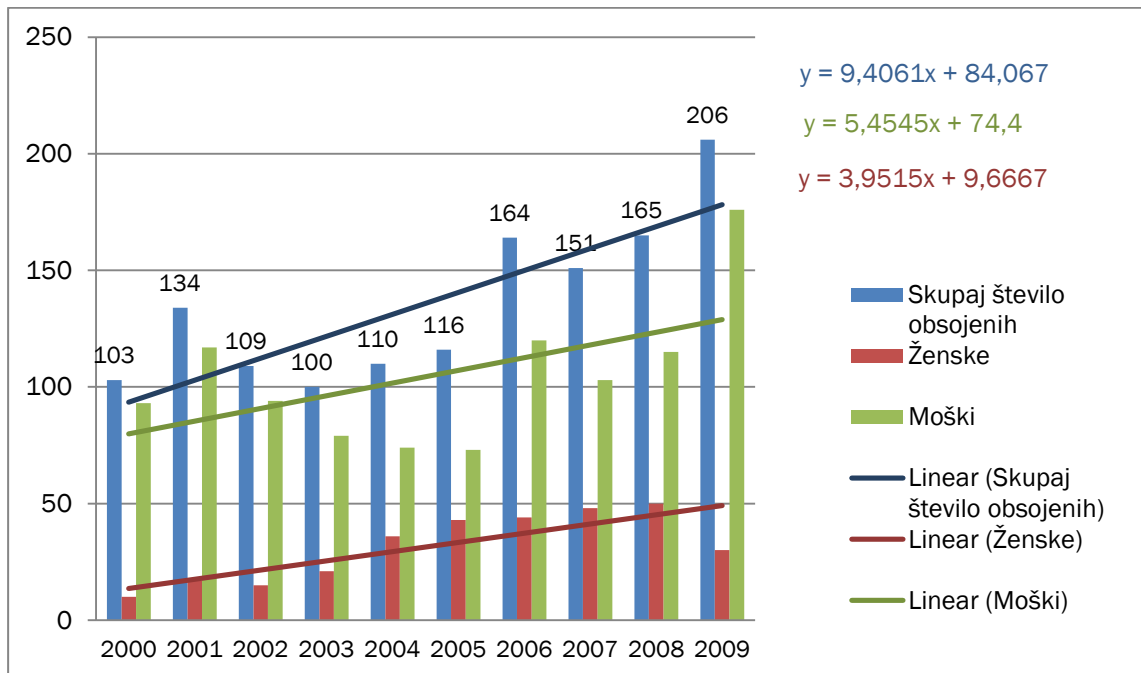
Po kazenskem zakoniku se osebo, katera je na novo sklenila zakonsko zvezo, pa čeprav je že poročena, kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do enega leta. Z enako kaznijo se kaznuje osebo, katera sklene zakonsko zvezo z osebo, za katero ve, da je že poročena (KZ, 188. člen). Oseba, ki na kakršenkoli način spremeni rodbinsko stanje otroka, se kaznuje z zaporom do treh let (KZ, 189. člen). Protipravno odvzetje mladoletne osebe na kakršenkoli način, osebi ki ji je zaupana, se kaznuje z denarno kaznijo ali z zaporom do enega leta. Kazen za odvzem mladoletne osebe roditelju oziroma osebi, kateri je bila zaupana se poveča na zapor od enega do petih let, v primeru da je dejanje odvzema povzročilo poslabšanje duševnega ali telesnega zdravja mladoletne osebe (KZ, 190. člen). Nasilje v družini, kot najbolj pogosto kaznivo dejanje se kaznuje s kaznijo zopora do petih let (KZ, 191. člen).

Tabela 5: Obsojene polnoletne osebe zoper kaznivo dejanje zoper zakonsko zvezo, družino in otroke v Republiki Sloveniji, v letih 2000 do 2009

Leto	Skupno število	Moški	Ženske
2000	103	93	10
2009	206	176	30
Povpr. letn. st. rasti	8,01%	12,98%	7,34%

Vir: Statistični letopis, 2000-2009

Grafikon 5: Obsojene polnoletne osebe za kaznivo dejanje zoper zakonsko zvezo, družino in otroke v Republiki Sloveniji, v letih od 2000 do 2009

Vir: lasten, tabela 5

Pri kaznivih dejanjih zoper zakonsko zvezo, družino in otroke sem izračunala trend. Pojav ima tendenco naraščanja in sicer za 9,41 obsojenih polnoletnih oseb za kazniva dejanja zoper zakonsko zvezo, družino in otroke. Povprečna letna stopnja rasti je za omenjeno kaznivo dejanje v razdobju od leta 2000 do 2009 znašala 8,01%, za ženske je znašala stopnja 12,98%, za moške 7,34%. Standardni odklon, ki sodi med absolutne mere variabilnosti in meri velikost odklonov opazovanih vrednosti od vrednosti njene aritmetične sredine, znaša 34,871 oseb. Koeficient variacije je relativna mera variabilnosti znaša 0,2568, kar pomeni, da standardni odklon znaša 26 odstotkov aritmetične sredine. Vrednost koeficienta variacije nam pove, da je variabilnost zelo velika, saj je koeficient variacije večji od 10%. Na podlagi funkcije linearnega trenda napovedujem, da bo v letu 2012 v povprečju 206 obsojenih polnoletnih oseb za kazniva dejanja zoper zakonsko zvezo, družino in otroke, od tega bo v povprečju 61 žensk in 145 moških.

4.1.4 KAZNIVA DEJANJA ZOPER PREMOŽENJE

Kazniva dejanja zoper premoženje so najpogostejša kazniva dejanja v Sloveniji, zajemajo tudi največ dejanj, zoper katera je izrečena predpisana kazen. Med kazniva dejanja zoper premoženje štejemo naslednja dejanja: tatvina, velika tatvina, rop, roparska tatvina, zatajitev, poneverba in neupravičena uporaba tujega premoženja, odvzem motornega vozila, goljufija, organiziranje denarnih verig in nedovoljenih iger na srečo, izsiljevanje, oderuštvo, izneverjenje, zloraba izvršbe, prikrivanje, nedovoljen izvoz in uvoz stvari, ki so posebnega kulturnega pomena ali naravne vrednote, poškodovanje ali uničenje stvari ki so posebnega kulturnega pomena ali naravne vrednote, poškodovanje tuje stvari, napad

na informacijski sistem, požig, oškodovanje tujih pravic, pregon kadar je storilec v bližnjem razmerju z oškodovancem (KZ, 23. poglavje).

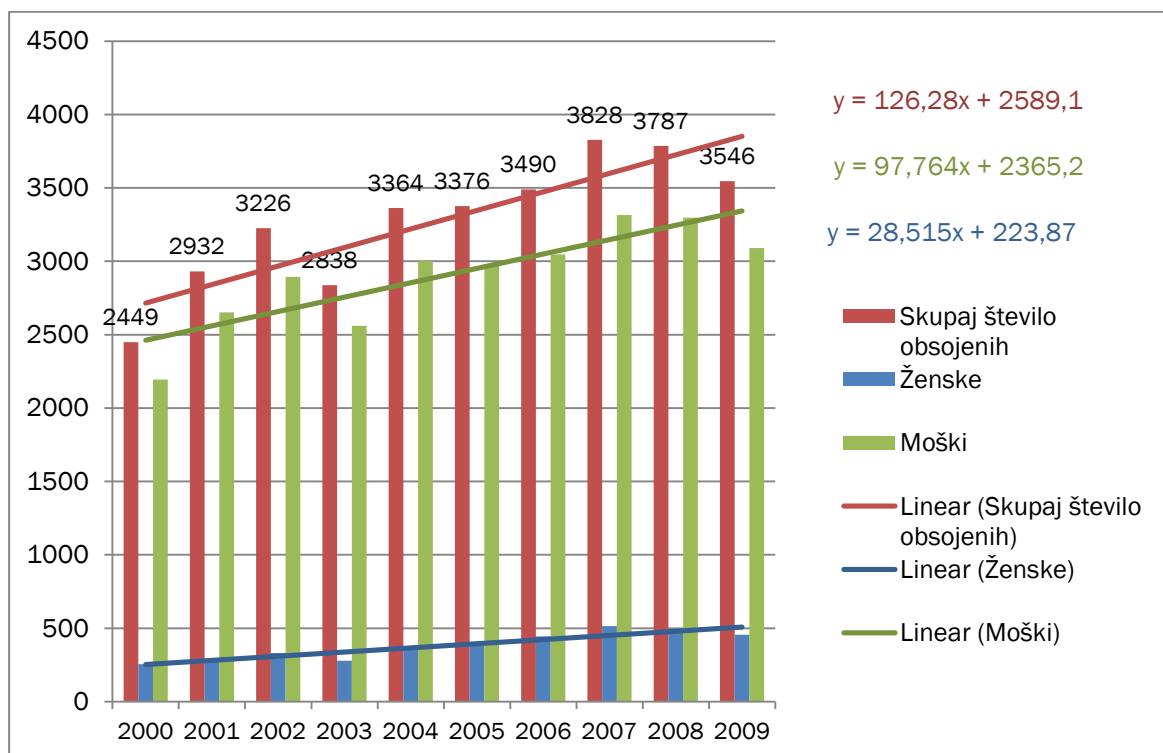
Opisala bom najpogostejše. Z zaporom do treh let se kaznuje oseba, katera je storila kaznivo dejanje tatvine, ko je vzela komu tujo premično stvar. V primeru odvzema stvari majhne vrednosti se oseba kaznuje z denarno kaznijo ali z zaporom do enega leta (KZ, 204. člen). Storilec se kaznuje z zaporom do petih let v primeru, da je tatvino storil tako, da je vlomil, vdrl ali kako drugače prilastil tujo stvar, kadar sta tatvino povzročili dve ali več oseb, če je imel pri sebi orožje, če je tatvino storil ob požaru ali če je bila ukradena stvar posebnega kulturnega pomena ali naravna vrednota. Če je bila pridobljena stvar posebnega kulturnega ali zgodovinskega pomena in je bila pridobljena na katerikoli zgoraj navedeni način ali da je bila stvar velike vrednosti in je šlo storilcu zato, da si takšno stvar prilasti se kaznuje z zaporom od enega do osmih let (KZ, 205. člen). V primeru povzročitve kaznivega dejanja roba se osebo, ki si vzame tujo premično stvar z namenom protipravne prilastitve z uporabo sile zoper kakšno osebo ali da ji zagrozi z neposrednim napadom na življenje ali telo se kaznuje z zaporom od enega do desetih let. Če je bila vrednost ukradene stvari velika in je šlo storilcu za to, da si jo prilasti se storilca kaznuje z zaporom najmanj treh let (KZ, 206. člen). Z zaporom najmanj petih let se kaznuje osebe, ki so zgoraj opisana dejanja povzročila v skupini, če je bilo dvoje ali več oseb. Oseba, ki je bila pri tatvini zalotena in se je tatvine podstopila z namenom odtujitve stvari in obdržanja ukradene stvari ali če pri omenjenem dejanju uporabi silo ali zagrozi z neposrednim napadom na življenje ali telo se kaznuje z zaporom od enega leta do desetih let. Z zaporom najmanj treh let se kaznuje oseba, ki je stvar ukradla z namenom, da si jo prilasti (KZ, 207. člen).

Tabela 6: Obsojene polnoletne osebe zoper kazniva dejanja zoper premoženje v Republiki Sloveniji, v letih od 2000 do 2009

Leto	Skupno število	Moški	Ženske
2000	2449	2193	256
2009	3546	3090	456
Povpr. letn. st. rasti	4,20%	3,88%	6,62%

Vir: Statistični letopis, 2000-2009

Grafikon 6: Obsojene polnoletne osebe za kaznivo dejanje zoper premoženje v Republiki Sloveniji, v letih od 2000 do 2009

Vir: lasten, tabela 6

Pri kaznivih dejanjih zoper premoženje sem izračunala trend. Pojav ima tendenco naraščanja in sicer za 126,28 obsojenih polnoletnih oseb za kazniva dejanja zoper premoženje. Povprečna letna stopnja rasti v razdobju od leta 2000 do 2009 je za kazniva dejanja zoper premoženje znašala 4,20%, za ženske je znašala 6,62%, za moške 3,88%. Standardni odklon, ki sodi med absolutne mere variabilnosti in meri velikost odklonov opazovanih vrednosti od vrednosti njene aritmetične sredine, znaša 434,40 oseb. Koeficient variacije je relativna mera variabilnosti, znaša 0,1323 kar pomeni, da standardni odklon znaša 13 odstotkov aritmetične sredine. Vrednost koeficienta variacije nam pove, da je variabilnost zelo velika, saj je koeficient variacije večji od 10%. Na podlagi funkcije linearnega trenda napovedujem, da bo v letu 2012 v povprečju 4231 obsojenih polnoletnih oseb za kazniva dejanja zoper premoženje, od tega bo v povprečju 595 žensk in 3636 moških.

4.2 OBSOJENE MLADOLETNE OSEBE

Kazenski zakonik v 21. členu določa, da oseba ki ob storitvi protipravnega dejanja še ni dopolnila štirinajst let, ne more biti storilec kaznivega dejanja. »Če se med postopkom ugotovi, da mladoletnik ob storitvi kaznivega dejanja še ni bil star štirinajst let, se kazenski postopek ustavi in o tem obvesti organ socialnega varstva« (ZKP, 452. člen). Proti mladoletni osebi se kazenski postopek za vsa kazniva dejanja uvede le na zahtevo državnega tožilca (ZKP, 465. člen). Pri procesnih dejanih, katera potekajo ob navzočnosti mladoletnih oseb je potrebno upoštevati mladoletnikovo duševno razvitost, občutljivost in

osebne lastnosti. V nasprotnem primeru bi kazenski postopek lahko škodljivo vplival na njegov razvoj (ZKP, 453. člen). Mladolletne osebe sodišče vabi po starših oziroma po zakonskem zastopniku (ZKP, 459. člen). Senati za mladolletnike so pri okrožnih, višjih in vrhovnem sodišču. Pri okrožnih sodiščih je po eden ali več sodnikov (ZKP, 462. člen).

Za postopek proti mladolletniku je krajevno pristojno sodišče njegovega stalnega prebivališča (ZKP, 464. člen). Zoper kazniva dejanja, za katera je predpisana kazen zapora do 3 let ali denarna kazen, se državni tožilec lahko odloči, da ne bo zahteval uvedbe kazenskega postopka, saj ne bi bil smotr. V takšnih primerih se državni tožilec lahko odloči, da bo ovadbo odstopil v poravnavanje ali da bo odložil kazenski pregon (ZKP, 466. člen). V kolikor je odločitev državnega tožilca, da postopka proti mladolletniku ne bo zahteval, mora o tem obvestiti oškodovanca, kateri lahko zahteva da v osmih dneh od prejema obvestila, senat za mladolletnike pristojnega sodišča uvede postopek (ZKP, 465. člen). Na podlagi 467. člena zakona o kazenskem postopku, lahko senat odloči, da se postopek proti mladolletniku uvede oziroma naj se uvede pred sodnikom za mladolletnike. Mladolletni oškodovanec mora imeti v kazenskem postopku zoper kazniva dejanja za katera je predpisana kazen zapora nad tri leta, ves čas od uvedbe postopka dalje pooblaščenca, ki skrbi zanj, za uveljavljanje njegovih interesov. V kolikor pooblaščenca nima, ga določi sodišče, določi enega izmed sodnikov (ZKP, 454. člen). Na podlagi 474. člena zakona o kazenskem postopku, mora sodnik ob predhodnem preizkusu vseh okoliščin, ki se nanašajo na primer mladolletnika, poslati spise pristojnemu državnemu tožilcu, kateri lahko zahteva, da se pripravljalni postopek dopolni oziroma poda senatu obrazložen kazenski predlog ali vzgojni ukrep. Zakon določa, da je sodnik za mladolletnike dolžan vsak mesec poročati predsedniku sodišče, katere mladolletniške zadeve še niso zaključene ter vzroke, zakaj v teh zadevah postopek še poteka. Zakon o kazenskem postopku v 475. členu pravi, v kolikor med pripravljalnim postopkom državni tožilec spozna, da postopek proti mladolletniku ni smiseln, poda sodniku za mladolletnike predlog, naj postopek ustavi. Skladno z 478. členom Zakona o kazenskem postopku velja, da se smejo kazni in vzgojni ukrepi mladolletniku izreči le po glavni obravnavi, ostali ukrepi se lahko izrečejo že na seji senata. Ko sodnik prejme predlog državnega tožilca ali v primerih ko postopek teče brez predloga državnega tožilca, sodnik razpiše sejo senata ali glavno obravnavo. Zakon o kazenskem postopku v 480. členu izrecno določa, da se javnost vselej izključi, v kolikor se sodi mladolletniku. Kadar se mladolletnika pripre, mora biti ločen od polnoletnih oseb. V osmih dneh od prejema predloga državnega tožilca ali ob končanem pripravljalnem postopku, mora sodnik za mladolletnike razpisati glavno obravnavo oziroma sejo senata (ZKP, 482. člen). V 484. členu zakona o kazenskem postopku je določeno, da v roku osmih dni po prejemu sodbe sodišča se lahko pritožijo vsi, ki imajo pravico do pritožbe zoper sodbo s katero je mladolletniku izrečena kazen, ali zoper sklep, s katerim je mladolletniku izrečen vzgojni ukrep oziroma zoper sklep o ustavitvi postopka. Potek kazenskega postopka in izdana odločba v postopku proti mladolletniku se brez dovoljenja sodišča ne sme objaviti (ZKP, 460. člen).

Kazensko odgovornost na podlagi 5. člena kazenskega zakonika določajo posebni kazenski zakoni. Za mladolletnike se do uveljavitve kazenskega zakonika uporabljajo določbe 70.

člena in 94. člena, določbe ki se nanašajo na mladoletniški zapor v 5. odstavku 47. člena, v prvem drugem in četrtem odstavku 49. člena ter določbe tretjega odstavka 100. člena kazenskega zakonika.

Kazenski zakonik v 21. členu pravi, da v primeru povzročitve kaznivega dejanja s strani mladoletne osebe, ki ob storitvi kaznivega dejanja še ni bila stara štirinajst let, se ne smejo uporabljati kazenske sankcije, saj je to še otrok. Zakonik določa, da storilec, kateri ob storitvi kaznivega dejanja še ni bil star 14 let, ne more biti storilec kaznivega dejanja (KZ, 21. člen). Mladoletniki, so osebe stare od 14 do pod 18 let. Ločimo: mlajše mladoletnike (stari so med 14 in med 16 let); starejši mladoletniki (stari so med 16 in pod 18 let). Mladoletniku, ki je ob storitvi kaznivega dejanja že dopolnil 14 let, pa še ni bil star 16 let, se sme izreči le vzgojni ukrep.

Starejšim mladoletnikom se smejo izreči vzgojni ukrepi pod pogoji, ki so določeni v zakoniku. Izjemoma se mu lahko izreče tudi denarna kazen ali mladoletniški zapor, ob omenjenih kaznih pa se lahko kot stranska kazen izreče tudi prepoved vožnje motornega vozila ali izgon tujca iz države. Kazenski zakonik v 72. členu določa, da se mladoletnim storilcem kaznivega dejanja lahko izrečejo tudi varnostni ukrepi, razen prepoved opravljanja poklica, če jim je izrečen vzgojni ukrep, denarna kazen ali mladoletniški zapor. Vzgojni ukrepi in kazni za mladoletnike se uveljavljajo z namenom vzgoje, prevzgoje in pravičnega razvoja mladoletnih storilcev kaznivih dejanj.

Med vzgojne ukrepe štejemo:

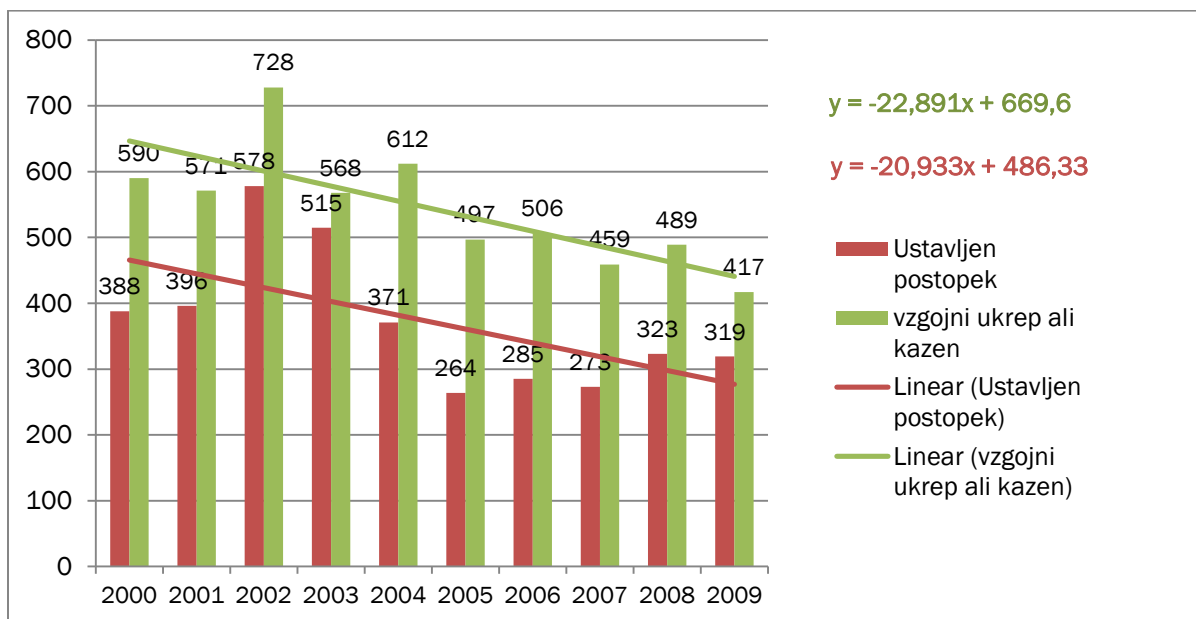
- ukor,
- navodila in prepovedi,
- nadzorstvo organa socialnega varstva,
- oddaja v vzgojni zavod,
- oddaja v prevzgojni dom,
- oddaja v zavod za usposabljanje.

Tabela 7: Mladolletne osebe, zoper katere je bil postopek pred senatom pravnomočno končan v Republiki Sloveniji, med letom 2000 in 2009

Leto	Post.pred senat. ustav.	Vzgojni ukrep ali kazen
2000	388	590
2001	396	571
2002	578	728
2003	515	568
2004	371	612
2005	264	497
2006	285	506
2007	273	459
2008	323	489
2009	319	417

Vir: Statistični letopis, 2000-2009

Grafikon 7: Mladolletne osebe, zoper katere je bil postopek pred senatom ustavljen ali pa je bil dodeljen vzgojni ukrep ali kazen v Republiki Sloveniji, med letom 2000 do 2009

Vir: lasten, tabela 7

Pri mladoletnih osebah, zoper katere je bil postopek pred senatom ustavljen ali pa je bil dodeljen vzgojni ukrep ali kazen, sem izračunala trend. Pojav ima tendenco upadanja in sicer za 22,89 obsojenih mladoletnih oseb, zoper katere je bil dodeljen vzgojni ukrep ali kazen. Za mladoletne osebe, zoper katere je bil postopek pred senatom ustavljen, pa ima pojav tendenco upadanja za 20,93 oseb. Povprečna letna stopnja v obravnavanem razdobju za izrečene vzgojne ukrepe ali kazni je znašala -3,78%, za postopke ustavljene pred senatom je stopnja znašala -2,15%. Standardni odklon, ki sodi med absolutne mere variabilnosti in meri velikost odklonov opazovanih vrednosti od vrednosti njene aritmetične sredine, znaša 104,33 mladoletnih oseb, zoper katerih je bil postopek pred senatom ustavljen. Standardni odklon za mladoletne osebe, zoper katere je bil dodeljen vzgojni ukrep ali kazen pa znaša 89,40 oseb. Koeficient variacije je relativna mera variabilnosti. Za mladoletne osebe, zoper katere je bil postopek pred senatom ustavljen koeficient variacije znaša 0,2811 kar pomeni, da standardni odklon znaša 28 odstotkov aritmetične sredine. Za mladoletne osebe, zoper katere je bil dodeljen vzgojni ukrep ali kazen, znaša 0,1644 kar pomeni, da standardni odklon znaša 16 odstotkov aritmetične sredine. Vrednost koeficientov variacije nam pove, da je variabilnost v obeh primerih zelo velika, saj je koeficient variacije večji od 10%. Na podlagi funkcije linearnega trenda napovedujem, da bo v letu 2012 v povprečju 214 obsojenih mladoletnih oseb, zoper katere bo postopek pred senatom ustavljen ter v povprečju 372 mladoletnih oseb, zoper katere bo dodeljen vzgojni ukrep ali kazen.

Tabela 8: Mladoletne osebe, ki sta jim bila izrečena vzgojni ukrep ali kazen, glede na skupino kaznivega dejanja v Republiki Sloveniji, med letom 2000 in 2009

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Zoper živ. in tel.	40	47	49	40	58	47	65	58	35	60
Zoper čl. pr. in s	22	34	29	20	17	16	20	27	29	11
Zoper spolno nedotakljivost	10	4	8	6	8	18	9	5	19	11
Zoper premoženje	445	403	503	400	420	335	336	298	310	269
Skupaj vzgojnih ukrepov/kazni	590	571	728	568	612	497	506	459	489	417

Vir: Statistični letopis, 2000-2009

Na podlagi tabele 8 sem izračunala povprečno letno stopnjo rasti za posamezna kazniva dejanja mladoletnih oseb. Povprečna letna stopnja rasti za kazniva dejanja zoper življenje in telo v obravnavanem razdobju je znašala 34,52%, za kazniva dejanja zoper človekove pravice in temeljne svoboščine -7,41%, za kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost 1,06% ter za kazniva dejanja zoper premoženje -5,44%. Posebni zakon lahko določa kazensko odgovornost mladoletnih oseb. Zakon pravi, da se osebam, katere so bile ob storitvi kaznivega dejanja že polnoletne, toda še niso dopolnile 21 let, sme izreči kazenske sankcije za mladoletnike, namesto kazni glede na njihovo osebnostno razvitost (KZ, 5. člen).

5 SANKCIJE IN UČINKI SPREMEMB ZAKONODAJE

5.1 KAZNIVA DEJANJA ZOPER ŽIVLJENJE IN TELO

Na področju kaznivih dejanj zoper življenje in telo je v obdobju, katerega sem preučila prišlo do določenih sprememb zakonodaje, katere so imele vpliv na število obsojenih oseb, zoper omenjeno kaznivo dejanje. Do leta 2008 kazenski zakonik ni določal kazni za uboj. Leto 2008 je na tem področju prineslo spremembe, kazenski zakonik v 115. členu določa kazen zapora od petih do petnajstih let za osebo, katera drugi osebi odvzame življenje. V kolikor je pri povzročitvi omenjenega kaznivega dejanja prišlo do združitve več oseb, z namenom uboja, se storilca kaznuje z zaporno kaznijo od desetih do petnajstih let. Zaporna kazen za storilca kaznivega dejanja umora, se je v letu 2008 zmanjšala za polovico, v letu 2004 je bila kazen zapora trideset let, v letu 2008 le še petnajst let zapora.

Oseba, ki je izvedla nedovoljen poseg v nosečnost se je v letu 2004 kaznovala z zaporom do treh let, v letu 2008 se je kazen povečala na kazen zapora od šestih mesecev do petih let. Pri omenjenem kaznivem dejanju je kazenski zakonik v letu 2008 vseboval dopolnitve 121. člena. Določal je dodatne kazni. Z zaporom do treh let se je kaznovala oseba, katera je vplivala na izbiro spola bodočega otroka z uporabo medicine. Osebi katera je protipravno opravila postopek oploditve je sledila enaka kazen, prav tako osebi katera je trgovala s semenskimi celicami. V kolikor je v omenjenih postopkih dejanje povzročilo hudo telesno poškodbo, se je oseba kaznovala z zaporno kaznijo od enega do desetih let.

V letu 2004 se je oseba, katera je drugi osebi povzročila posebno hude telesne poškodbe in je žrtev kasneje umrla, kaznovala z zaporom najmanj treh let. V letu 2008 se je kazen na podlagi 124. člena kazenskega zakonika, povečala na kazen zapora od treh do petnajstih let.

Na področju kaznivih dejanj zoper življenje in telo so spremembe zakonodaje povzročile zmanjšanje števila obsojenih oseb zoper kaznivo dejanje zoper življenje in telo. V primerjavi z letom 2004 se je število polnoletnih obsojenih oseb v letu 2008 zmanjšalo v povprečju za 5%, kljub prepolovitvi kazni zapora za kaznivo dejanje povzročitve umora. Od leta 2008 se število obsojenih polnoletnih oseb zoper kaznivo dejanje zmanjšuje, razlog so uvedba strožjih kazni.

5.2 KAZNIVA DEJANJA ZOPER SPOLNO NEDOTAKLJIVOST

Kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost so večkrat prikrita oziroma zanikana, zaradi različnih vzrokov. Na omenjenem področju je sprememba kazenskega zakonika povzročila določene spremembe kazenskih sankcij. V kolikor je oseba silila drugo osebo k spolnemu občevanju na grozovit ali poniževalen način, se je v letu 2004 storilca kaznivega dejanja kaznovalo z zaporno kaznijo najmanj treh let. Sprememba kazenske zakonodaje je v letu 2008 v 162. členu kazen za omenjeno kaznivo dejanje povečala, na kazen zapora od treh do petnajstih let.

Oseba, ki z uporabo sile ali z grožnjo prisili drugo osebo v spolno dejanje in je dejanje storjeno grozovito oziroma posebno poniževalno se je leta 2004 kaznovala z zaporom najmanj treh let. V letu 2008 so se storilci na podlagi 171. člena kazenskega zakonika, za omenjena kazniva dejanja kaznovali z zaporom od treh do petnajstih let.

Pri povzročitvi kaznivega dejanja zoper spolno nedotakljivost zoper osebo, mlajšo od petnajstih let, se je storilca kaznivega dejanja v letu 2004 zaradi spolnega občevanja ali spolnega dejanja z osebo mlajšo od petnajstih let skladno z 183. členom kazenske zakonodaje kaznovalo z zaporom od enega do osmih let. Leto 2008 je za omenjeno kaznivo dejanje na podlagi 173. člena zabeležilo višjo kazen, kazen se je zvišala na zaporno kazen od treh do osmih let. Sprememba kazenske zakonodaje je prinesla tudi spremembo pri starostni omejitvi za omenjeno kaznivo dejanje. V letu 2004 se je storilca, kateri je storil omenjeno kaznivo dejanje z osebo mlajšo od desetih let ali s slabotno osebo mlajšo od petnajst let, kaznovalo z zaporom najmanj treh let. Zaradi občutljivosti področja je leto 2008 na področju kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, prineslo spremembe sankcij. Za omenjeno kaznivo dejanje se je storilca, kateri je storil spolno dejanje s slabotno osebo mlajšo od petnajst let, kaznovalo z zaporom od petih do petnajstih let. Oseba, katera je z zlorabo svojega položaja spolno občevala z osebo mlajšo od petnajst let se je v letu 2004 kaznovalo s kaznijo zopora od enega do desetih let, v letu 2008 pa z zaporom od treh do desetih let (KZ, 173. člen).

Kljub številnim spremembam kazenske zakonodaje na področju kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, se je število obsojenih polnoletnih oseb zoper kaznivo dejanje zoper spolno nedotakljivost v primerjavi z letom 2004 in 2008, v povprečju povečalo za dobrih 10%. V letu 2008 je sprememba kazenskega zakonika doprinesla k upadu števila obsojenih polnoletnih oseb. Iz omenjenih rezultatov lahko sklepamo, da na področju kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost sprememba kazenskih sankcij in s tem povečanje kazni pripomore k zmanjšanju števila obsojenih polnoletnih oseb. Do leta 2004 se je število obsojenih polnoletnih oseb na področju kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost povečevalo. V letu 2004 in 2005 je Statistični urad Republike Slovenije zabeležil zmanjšanje števila, saj je prišlo do spremembe zakonodaje, vendar je v nadaljnjih obravnavanih letih sledilo povečanje števila obsojenih oseb, kljub nespremenjeni zakonodaji. V letu 2008 in 2009 je sledil upad števila, katerega lahko pripišemo spremembi kazenskega zakonodaje.

5.3 KAZNIVA DEJANJA ZOPER PREMOŽENJE

Obravnavana kazniva dejanja so najbolj številčna kazniva dejanja. Osebe, katere so se združile z namenom, da bi ropale in je bila ukradena stvar večje vrednosti, so se storilci v letu 2004 na podlagi 213. člena kazenskega zakonika kaznovali z zaporno kaznijo najmanj treh let. Leto 2008 je v 206. členu kazenskega zakonika določilo za omenjeno kaznivo dejanje zaporno kazen od treh do petnajstih let. V kolikor se je za omenjeno kaznivo dejanje združilo več oseb, so se storilci leta 2004 kaznovali z zaporom najmanj treh let, leta 2008 pa od petih do petnajstih let.

Storilca, kateri pri ropu uporabi silo in je bila vrednost ukradene stvari velika se je v letu 2004 skladno z 214. členom kazenskega zakonika kaznovalo z zapornom najmanj treh let, v letu 2008 se je kazni v 207. členu kazenskega zakonika povečala na tri do petnajst let.

Leto 2008 je v kazenskem zakoniku na področju kaznivih dejanj zoper premoženje uvedlo spremembe, dodal se je 209. člen, kateri je določal kazenske sankcije za kazniva dejanja poneverbe in neupravičene uporabe premoženja. Oseba se je kaznovala z zapornom do treh let, v kolikor je povzročila kaznivo dejanje in si protipravno prilastila denar, premično stvar ali premoženje. Z zapornom do petih let se je kaznovala oseba, katera si je protipravno prilastila tuje premoženje dosegljivo ob preiskavi tujega stanovanja. V kolikor je bila ukradena stvar majhne vrednosti se je storilca kaznovalo z zaporno kaznijo do enega leta, v primeru večje vrednosti se je storilca kaznovalo z zapornom od enega do osmih let. V primeru uporabe tujega premoženja na zakonito sporen način, se je storilca kaznovalo z denarno kaznijo ali kaznijo zapora do treh let.

Storilec, kateri je ukradeno motorno vozilo tudi uporabil in ga s tem napravil za neuporabnega, se je v letu 2008 skladno z 210. členom kaznovalo z zapornom do treh let. Leta 2004 je kazni za omenjeno kaznivo dejanje na podlagi 216. člena kazenskega zakonika znašala dve leti.

V letu 2008 je novi 211. člen prinesel spremembe na področju kazenskih sankcij. Oseba katera je v zavarovalništvu ob sklepanju pogodb navedla lažne podatke, se je v letu 2008 kaznovala z zapornom do enega leta. V primeru povzročitve kaznivega dejanja v hudodelski združbi, se je storilca kaznovalo z zaporno kaznijo od enega do desetih let.

Leto 2008 je uvedlo tudi kazenske sankcije za osebe, katere so organizirale denarne verige in nedovoljene igre na srečo. Osebe se je kaznovalo z zaporno kaznijo do treh let. V kolikor si je storilec z nedovoljeno organizacijo denarnih verig ali drugih iger na srečo pridobil veliko premoženje, se je kaznovalo z zapornom od enega do osmih let (KZ, 212. člen).

Pri izterjavi dolga se je storilca kaznivega dejanja v letu 2008 kaznovalo z denarno kaznijo ali zapornom do dveh let, enake sankcije so veljale za osebe, katere so v izvršbi izigrale svojega upnika.

V letu 2008 je kazenska zakonodaja z 221. členom prinesla spremembe kazenskih sankcij, pri povzročitvi kaznivega dejanja neupravičenega vstopa v informacijski sistem. V letu 2004 je bila kazni za omenjeno kaznivo dejanje na podlagi 225. člena izražena kot denarna kazni, v letu 2008 pa se je kaznivo dejanje kaznovalo z zapornom do enega leta.

V primeru povzročitve kaznivega dejanja požiga, se storilca kaznuje z zapornom od enega do osmih let, v kolikor je bilo dejanje povzročeno iz strani dveh ali več oseb (KZ - 2008, 222. člen).

Sprememba kazenskega zakonika v letu 2004 je povzročila povečanje števila obsojenih polnoletnih oseb zoper kaznivo dejanje zoper premoženje. V letu 2008 in 2009 so

spremembe kazenske zakonodaje prinesle upad števila obsojenih polnoletnih oseb zoper kaznivo dejanje zoper premoženje. Število obsojenih polnoletnih oseb zoper omenjeno kaznivo dejanje se je zmanjšalo, saj so se kazni za določena kazniva dejanja povečale.

5.4 KAZNIVA DEJANJA ZOPER ZAKONSKO ZVEZO, DRUŽINO IN OTROKE

Oseba, katera je spremenila rodbinsko stanje otroka se je v letu 2004 skladno z 199. členom kazenskega zakonika kaznovala z zaporom do dveh let, v letu 2008 pa z zaporom do treh let, na podlagi 189. člena. Oseba, katera je protipravno odvzela mladoletno osebo roditelju ali skrbniku se je v letu 2008 kaznovala z zaporom od enega do petih let, v letu 2004 kazenski zakonik še ni vseboval omenjenega kaznivega dejanja (KZ - 2008, 190. člen).

V letu 2008 se je osebo, katera je v družinski skupnosti grdo ravnala z drugimi, kaznovalo z zaporom do petih let. Osebe, katere so zadolžene za skrb otroka in tega ne izpolnjujejo se kaznujejo (KZ - 2008, 191. člen). V letu 2004 je kazen za omenjeno kaznivo dejanje znašala zapor do dveh let, v letu 2008 pa zapor do treh let. Skrbniki, kateri so svojega otroka silili k pretiranemu delu so bili v letu 2004 obsojeni na zaporno kazen do treh let, v letu 2008 skladno z 192. členom kazenskega zakonika, do petih let.

Na področju kaznivih dejanj zoper zakonsko zvezo, družino in otroke sprememba zakonodaje v letu 2008 ni prinesla želenih učinkov, zmanjšanje števila obsojenih polnoletnih oseb zoper omenjeno kaznivo dejanje. Sprememba kazenske zakonodaje je povzročila nasprotno. Na omenjenem področju ugotavljam, da kljub zakonskim spremembam v letu 2004 in 2008 ni prišlo do upada števila obsojenih oseb, nasprotno, število obsojenih polnoletnih oseb se je povečevalo.

6 MEDNARODNA PRIMERLJIVOST – STATISTIKA KAZNIVIH DEJANJ V REPUBLIKI HRVAŠKI

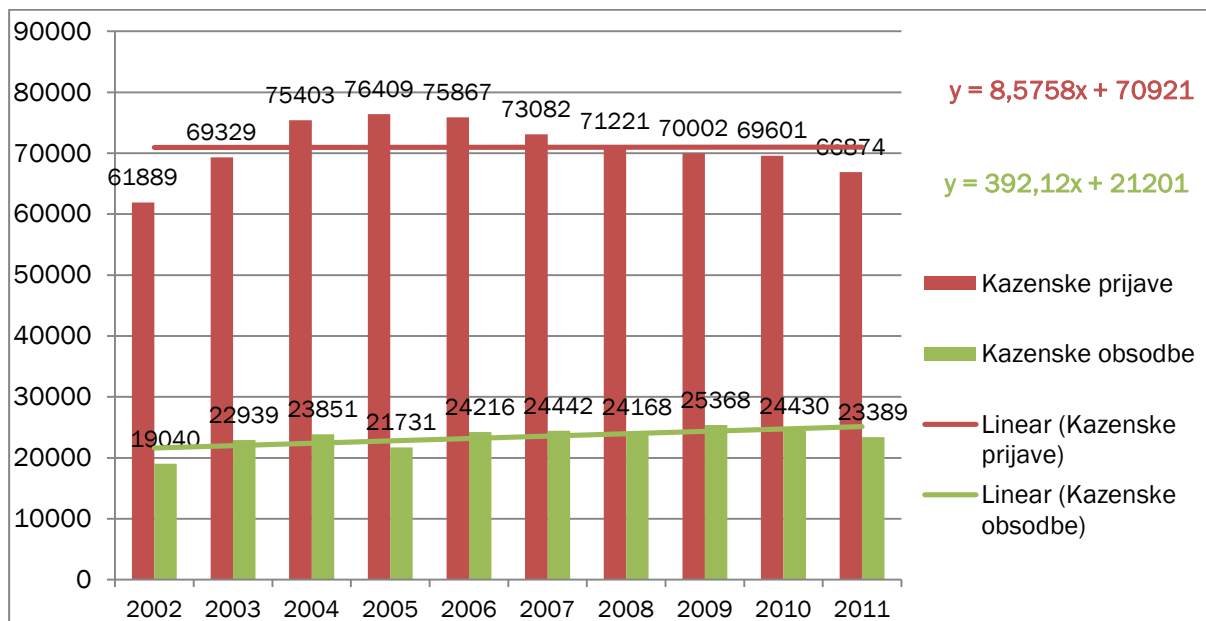
Na področju mednarodne primerljivosti, sem si izbrala Republiko Hrvaško, kot državo, katera še ni članica Evropske Unije. Zdelo se mi je smiselno prikazati odstopanja v primerjavi z Republiko Slovenijo, katera je članica Evropske Unije od leta 2005. Pri izdelavi diplomske naloge sem preučevala statistične podatke Švedske, kot države članice Evropske Unije ter ugotovila, da se v primerjavi z Republiko Slovenijo oziroma z Republiko Hrvaško njihov kazenski zakonik spreminja na mesečnem nivoju. Kazenski zakonik Švedske ima v enem letu v povprečju 200 sprememb. Spremljanje vseh sprememb je bilo žal neizvedljivo, vendar se število, kljub tako velikemu številu sprememb kazenskega zakonika, žal ne zmanjšuje. Tako kot Republika Slovenija in Republika Hrvaška ima tudi Švedska kot kraljevina največ kaznivih dejanj na področju kaznivih dejanj zoper premoženje.

Tabela 9: Število kazenskih postopkov polnoletnih oseb v Republiki Hrvaški od leta 2002 do 2011

Leto	Kazenske prijave	Obsodbe
2002	61889	19040
2003	69329	22939
2004	75403	23851
2005	76409	21731
2006	75867	24216
2007	73082	24442
2008	71221	24168
2009	70002	25368
2010	69601	24430
2011	66874	23389

Vir: Državni zavod za statistiku

Grafikon 8: Kazenske prijave in obsodbe zoper polnoletne osebe v Republiki Hrvaški, od leta 2002 do 2011

Vir: lasten, tabela 9

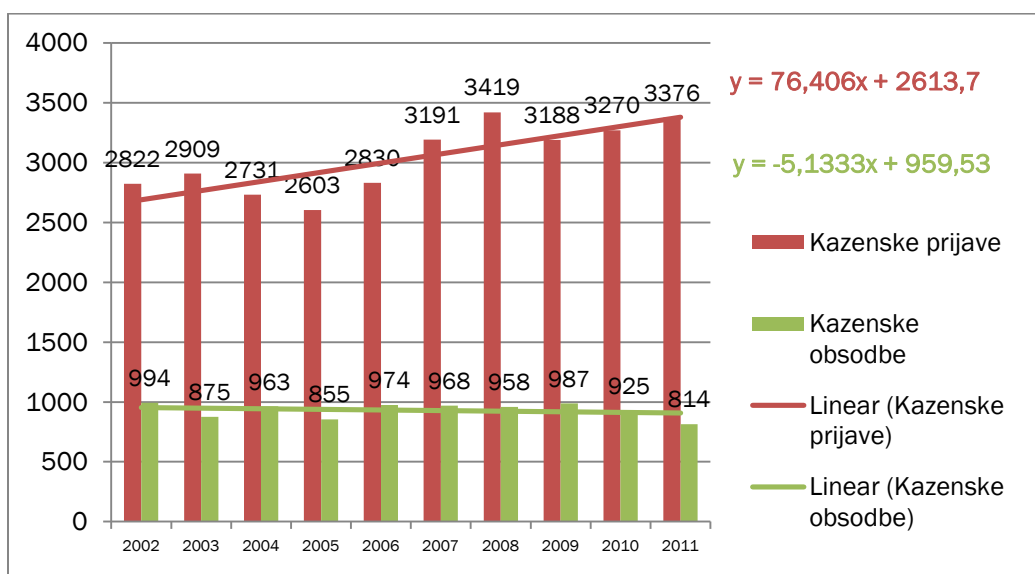
Na področju kazenske zakonodaje so bile prisotne spremembe tudi v Republiki Hrvaški, spremembe kazenskega zakonika niso imele posebnega vpliva na število obsojenih oseb zoper kazniva dejanja. Na podlagi zgornje tabele in grafa lahko razberemo, da se je število obsojenih oseb v preučevanem obdobju povečevalo. Upad števila obsojenih oseb, je bil zabeležen v letu 2005, 2008, 2010 in 2011. Spremembe kazenskega zakonika so bile leta 2000, 2003, 2004, 2006 in 2008, torej v različnih obdobjih. Na podlagi podatkov lahko sklepamo, da je sprememba kazenske zakonodaje imela vpliv na število obsojenih oseb. Sprememba kazenske zakonodaje leta 2004 je imela vpliv na število obsojenih v letu 2005, prav tako je imela sprememba kazenskega zakonika v letu 2008 kot posledico upad števila obsojenih oseb v letu 2008. Pri polnoletnih osebah v Republiki Hrvaški, zoper katere so bile podane kazenske prijave ali obsodbe sem izračunala trend. Pojav ima v obeh primerih tendenco naraščanja. Za kazenske prijave trend znaša 8,58 oseb ter 392,12 oseb za kazenske obsodbe. Skladno z zbranimi podatki iz tabele 9 sem izračunala povprečno letno stopnjo rasti za kazenske prijave v obravnavanem razdobju ter za število obsodb. Povprečna letna stopnja rasti za kazenske prijave je znašala 0,86%, za kazenske obsodbe pa 2,31%. Na podlagi funkcije linearnega trenda napovedujemo, da bo v letu 2014 v povprečju 71032 polnoletnih oseb, zoper katere bodo podane kazenske prijave ter 26298 polnoletnih oseb, zoper katere bodo podane kazenske obsodbe.

Tabela 10: Število kazenskih postopkov mladoletnih oseb v Republiki Hrvaški od leta 2002 do 2011

Leto	Kazenske prijave	Obsodbe
2002	2822	994
2003	2909	875
2004	2731	963
2005	2603	855
2006	2830	974
2007	3191	968
2008	3419	958
2009	3188	987
2010	3270	925
2011	3376	814

Vir: Državni zavod za statistiku

Grafikon 9: Kazenske prijave in obsodbe mladoletne osebe v Republiki Hrvaški, od leta 2002 do 2011

Vir: lasten, tabela 10

Pri mladoletnih osebah v Republiki Hrvaški, zoper katere so bile podane kazenske prijave ali obsodbe sem izračunala trend. Pojav ima tendenco naraščanja za 76,41 oseb v primeru kazenskih prijav, v primeru kazenskih obsodb pa pojav upada za 5,13 oseb. S pomočjo zbranih podatkov v tabeli 10 sem izračunala povprečno letno stopnjo rasti, za kazenske prijave je znašala 2,01%, za kazenske obsodbe pa -2,20%. Na podlagi funkcije linearnega trenda napovedujemo, da bo v letu 2014 v povprečju 3607 mladoletnih oseb, zoper katere bodo podane kazenske prijave ter 893 mladoletnih oseb, zoper katere bodo podane kazenske obsodbe.

Tabela 11: Seznam rešenih kaznivih dejanj v Republiki Hrvaški od leta 2002 do 2011, za katere se postopek začne po uradni dolžnosti

Leto	Kazniva dejanja zoper življenje in telo	Kazniva dejanja zoper spolno svobodo	Kazniva dejanja zoper zakonsko zvezo	Kazniva dejanja zoper premoženje
2002	1461	438	2469	19531
2003	1422	564	3329	19733
2004	1325	493	4269	21889
2005	1307	583	4853	19947
2006	1452	577	5418	19634
2007	1979	637	4755	17340
2008	2160	723	4513	17226
2009	2015	621	4076	14850
2010	1906	530	3753	16041
2011	1712	538	3466	15895

Vir: Ministarstvo unutranjih poslova Republike Hrvatske

Na podlagi tabele 11 sem izračunala povprečno letno stopnjo rasti, katera je za kazniva dejanja zoper življenje in telo znašala 1,77%, za kazniva dejanja zoper spolno svobodo 2,31%, za kazniva dejanja zoper zakonsko zvezo 3,84% ter za kazniva dejanja zoper premoženje -2,26%. V nadaljevanju diplomske naloga bom na podlagi zgornje tabele predstavila vplive kazenske zakonodaje na število obsojenih oseb. Pri spremljanju in pri preučevanju kaznivih dejanj v Republiki Hrvaški v obdobju od leta 2002 do 2011 sem ugotovila, da spremembe kazenske zakonodaje niso imele večjega vpliva na število kaznivih dejanj. V nadaljevanju bom spremembe kazenske zakonodaje in posledice obrazložila.

6.1 SPREMEMBE KAZENSKEGA ZAKONIKA V LETU 2003

V letu 2003, ko je bila sprememba kazenskega zakonika (111/03), se je število kaznivih dejanj zoper življenje in telo zmanjšalo v primerjavi s predhodnim letom. V 96. členu kazenskega zakonika se je osebo, ki je pomagala drugi osebi pri samomoru kaznovalo z zaporom pet let, namesto treh let. Osebo, katera je napeljala na omenjeno kaznivo dejanje mladoletno osebo, se je leta 2000 kaznovalo z zaporno kaznijo od šestih mesecev do petih let, v letu 2003 pa z zaporno kaznijo od enega leta do osmih let. V primerih kaznivih dejanj povzročitve protipravne prekinitve nosečnosti, kljub nasprotovanju nosečnice, se je v letu 2000 povzročitelja kaznivega dejanja kaznovalo z zaporno kaznijo najmanj petih let, leta 2003 pa z zaporno kaznijo od petih do petnajstih let. Kdor je drugega ranil ali mu oslabil zdravstveno stanje je bil leta 2000 kaznovan z zaporno kaznijo do enega leta, leta 2003 pa do treh let. Z zaporno kaznijo od šestih mesecev do petih let se je kaznovala oseba, katera je drugo osebo hudo ranila ali ji oslabilo zdravstveno stanje, kaznen se je v primerjavi z letom 2000 povečala za dve leti. V kolikor je poškodovanec,

zaradi posledic poškodbe umrl, se je storilec kaznivega dejanja kaznoval z zaporno kaznijo od treh let do petnajst let, v letu 2000 je bila kazen za omenjeno kaznivo dejanje od enega leta do desetih let. Kdor drugi osebi naenkrat povzroči težko poškodbo ali mu oslabi zdravje, se je v letu 2003 kaznovala z zaporno kaznijo od treh mesecev do treh let, v letu 2000 z zaporno kaznijo do enega leta. V primeru smrti poškodovanca, se je oseba leta 2003 kaznovala z zaporom od enega leta do osmih let, v letu 2000 od šestih mesecev do petih let. Osebo, katera je sodelovala v gužvi se je kaznovala z zaporom do treh let, v letu 2000 z zaporom do enega leta. Odklonitev pomoči poškodovani osebi, katera se je znašla življenjski situaciji zaradi povzročiteljevega ravnanja, se je v letu 2003 kaznovala z zaporom do treh let, v letu 2000 je bila kazen manjša za dve leti. Odklonitev pomoči poškodovani osebi, katera je imela za posledico smrt poškodovane osebe se je v letu 2003 kaznovala z zaporno kaznijo od enega do petih let, leta 2000 pa od treh mesecev do treh let. Z zaporno kaznijo od treh mesecev do treh let se je v letu 2003 kaznovalo osebo, katera je zapustila nemočno osebo, katera mu je bila zaupana v varstvo, v letu 2000 je bila kazen do enega leta zapora. V kolikor je pri omenjenem dejanju zapustitve oslabele osebe prišlo do smrti oškodovanca, se je povzročitelj kaznoval z zaporom od enega do petih let zapora, kazen se je povečala za dve leti, v primerjavi z letom 2000. Na področju kaznivih dejanj zoper spolno svobodo, zakonsko zvezo in premoženje, sprememba kazenskega zakonika leta 2003 ni vplivala na zmanjšanje števila kaznivih dejanj, število se je kljub spremembi, višjim kazenskim sankcijam povečalo. Na področju kaznivih dejanj zoper spolno svobodo se je število rešenih kaznivih dejanj, v primerjavi z letom 2002 povečalo za 28,77%, na področju rešenih kaznivih dejanj zoper zakonsko zvezo se je število povečalo za 34,84%. Področje kaznivih dejanj zoper premoženje, katera so najpogostejša, se je število kljub spremembi kazenskih sankcij v primerjavi z letom 2002 povečalo za 1,04% (Kazneni Zakon Republike Hrvatske, 111/2003).

6.2 SPREMEMBE KAZENSKEGA ZAKONIKA V LETU 2004

V letu 2004 je sprememba kazenskega zakonika prinesla spremembe na področju kaznivih dejanj zoper življenje in telo ter zoper spolnost. V letu 2004 se je število rešenih kaznivih dejanj zoper življenje in telo ter zoper spolnost zmanjšalo, na kazniva dejanja zoper zakonsko zvezo in premoženje, je imela sprememba kazenskega zakonika nasprotni učinek, saj se je število povečalo. Leta 2004 se je 97. členu dodal »97. a člen – Zabrana kloniranja ljudskog bića«, kateri je določil »Tko postupa s ciljem stvarjenja genetski istovjetnoga ljudskog bića, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina«. Omenjena sprememba kazenskega zakonika zoper kazniva dejanja zoper življenje in telo, je bila edina sprememba, kljub temu se je število rešenih kaznivih dejanj zmanjšalo za 6,82%.

V letu 2004 se je 197. členu dodal 197. a člen, kateri je določal, da se osebo katera s pomočjo računalniške tehnike nudi, proizvaja, distribuira ali pridobiva zase oziroma za druge uporabnike pornografske vsebine, katere vključujejo otroke in mladoletnike v eksplicitnem obnašanju oziroma kateri so usmerjeni na njihove spolne organe, se kaznujejo z zaporom od enega leta do desetih let. Oseba, katera uniči dokaze, slike

oziroma videoposnetke se kaznuje z denarno kaznijo ali kaznijo zopora do treh let. Sprememba kazenskega zakonika za kazniva dejanja zoper zakonsko zvezo in premoženje ni imela želene posledice, zmanjšanje števila rešenih kaznivih dejanj, vendar povečanje (Kazneni zakon Republike Hrvatske, 105/2004).

6.3 SPREMEMBE KAZENSKEGA ZAKONIKA V LETU 2006

V letu 2006 se je število rešenih kaznivih zadev zoper kazniva dejanja zoper življenje in telo, zoper spolno svobodo ter zoper zakonsko zvezo, kljub spremembam kazenskega zakonika, s povečanjem kazenskih sankcij, ni zmanjšalo temveč povečalo. Želeni učinek zmanjšanja kaznivih dejanj ni bil dosežen. Sprememba kazenske zakonodaje je imela kot posledico spremembe zakonodaje vpliv le na področju kaznivih dejanj zoper premoženje. Sprememba kazenskega zakonika je prispevala k 1,57% zmanjšanju. Povzročitev kaznivega dejanja kraje, se je v primerjavi z letom 2004 zmanjšalo za dve leti, kazen v letu 2006 je bila kazen zopora od treh mesecev do treh let. Osebo, katera je sebi ali drugi osebi pridobila tujo premoženjsko korist s silo, oziroma je drugo osebo prisilila da uniči tuje premoženje se je v letu 2006 kaznovala z zaporom od enega leta do petih let, v letu 2004 je bila kazen zopora šest mesecev do pet let. V kolikor je bilo pri omenjenem kaznivem dejanju uporabljeno orožje, se je povzročitelja kaznivega dejanja kaznovalo z zaporom od treh do desetih let, v letu 2004 od enega leta do desetih let (Kazneni Zakon Republike Hrvatske, 71/2006,110/2007).

6.4 SPREMEMBE KAZENSKEGA ZAKONIKA V LETU 2008

Spremembe kazenskega zakonika so prispevale k manjšemu številu kaznivih dejanj le na področju kaznivih dejanj zoper premoženje. Število kaznivih dejanj se je zmanjšalo tudi na področju kaznivih dejanj zoper zakonsko zvezo, čeprav zakonskih sprememb ni bilo. Število kaznivih dejanj zoper življenje in telo ter zoper spolnost se je povečalo, sprememb kazenskega zakonika za omenjena področja v letu 2008 ni bilo. Sprememba kazenskega zakonika za kazniva dejanja zoper premoženje je bila pri 224. b členu, kateri je določal kazensko sankcijo zopora od šestih mesecev do petih let za osebe, katere so si s prikazovanjem lažnih, netočnih ali nepopolnih podatkov prisvojile sredstva iz proračuna Evropskih sredstev. Sprememba omenjenega člena je vplivala na 12,26% zmanjšanje števila (Kazneni Zakon Republike Hrvatske, 152/2008).

Na podlagi pridobljenih podatkov ugotavljam, da sprememba kazenskega zakonika nima želenega učinka zmanjšanja kazenskih zadev, temveč ima minimalen oziroma ničeln vpliv na število. Iz proučevanih podatkov je razvidno, da so vplivi spremembe kazenske zakonodaje minimalni oziroma jih ni.

7 POLOŽAJ OBSOJENCA

Okrožno sodišče, na območju katerega je sodišče izdalo odločbo pozove obsojenca na prestajanje kazni zapora. Obsojenca, ki je bil ponovno obsojen, razporedi pristojno okrožno sodišče na prestajanje kazni. Sodišče je v primerih razporejanja obsojenih oseb zelo dosledno. Ob razporejanju obsojenih oseb sodišče upošteva okoliščine primera in višino izrečene kazni zapora. Na podlagi podatkov se odloči, ali bo obsojenec kazen zapora prestajal v odprtem ali polodprtem oddelku (ZIKS-1, 18. člen). Obsojencu na hišnem priporu okrožno sodišče pošlje nalog, da nastopi kazen zapora (ZIKS-1, 19. člen). Poziv, katerega ja obsojenec prejel vsebuje podatke o pričetku prestajanja kazni. V kolikor obsojenec, kljub pravilno vročenemu pozivu ni prišel, se odredi privedba. V kolikor privedba obsojenca na podlagi privedbe ni uspela, sodišče odredi tiralico (ZIKS-1, 20. člen). Obsojeni osebi na prostosti se lahko odloži izvršitev kazni zapora pod določenimi pogoji. Ob začetku prestajanja kazni se vsakega obsojenca temeljito zdravniško pregleda in opravi vse potrebne postopke za ugotavljanje njegove identitete. Oseba v postopku ne sme biti mučena, ne sme se z njo okrutno, nečloveško ali ponižujoče ravnati, v nasprotnem primeru ji mora biti zagotovljeno sodno varstvo. Kazenski zakonik v 85. členu določa, da je »z obsojenci treba ravnati človeško, spoštovati njihovo osebno dostojanstvo ter varovati njihovo telesno in duševno celovitost«. Ob sprejemu v zavod se vsakega obsojenca seznanjajo s hišnim redom, s pravicami in dolžnostmi ter z disciplinskimi kaznimi (ZIKS-1, 29. člen). Z zakonom so določeni normativi in predpisi o ustreznosti prostorov, v katerih obsojenci prestajajo kazen zapora. Obsojenec lahko v času prestajanja zaporne kazni opravlja delo. Pred pričetkom dela obsojenec opravi zdravniški pregled, kateri je v primeru razporeditve na zahtevnejše delovno mesto obsežnejši, zahteva se specialni zdravniški pregled (ZIKS-1, 46. člen). Za opravljeno delo ima obsojenec pravico do plačila, skladno s 54. členom Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij. Obsojene osebe imajo pravico do zdravstvenega, pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Obsojenec ima pravico do obiskov, kateri potekajo skladno z vnaprej določenimi pravili. Obiski se lahko izvajajo tudi za stekleno pregrado. V kolikor se obiskovalec in obsojenec sumljivo vedeta, se obisk lahko prekine (ZIKS-1, 74. člen). Obsojenci so na podlagi 77. člena Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij upravičeni do določenih ugodnosti v kolikor izpolnjujejo pogoje. Kazenski pregon oseb ni več dovoljen pod pogoji določenimi v kazenskem zakoniku. Osebe, katere so deležne namestitve se jim odpusti pregon, popolnoma ali delno odpusti izvršitev kazni, kazen se spremeni v milejšo, odpravi se pravna posledica obsodbe ali se jo odpravi. Enako velja za pomilostitev, le da so osebe poimenovane (KZ, 96. člen in 97. člen).

Ustava, zakoni in drugi predpisi določajo vse pravice nekdanjih obsojenih oseb po odpuščenju, plačani, zastarani kazni ali drugače z zakonom izvršeni kazni zapora, razen pravic omejenih zaradi izrečenega varnostnega ukrepa. Za obsojenca, kateri je bil pogojno ali dokončno odpuščen s prestajanja kazni se z odpustom iz zapora začne popolnoma novo obdobje. Obdobje za obsojenca predstavlja nekaj tujega, težkega, saj se prav hitro lahko vrnejo na stare poti. Kazenskopravna znanost in kriminologija zato opozarjata, da se

odpuščeno obsojeno osebe ne sme prepustiti samemu sebi, temveč je potreben nadzor. Odpuščeni obsojenci so obremenjeni s številnimi vprašanji, kako ga bo sprejela okolica, domači, znanci, kakšnega odziva bo deležen na delovnem mestu. Pomoč po prestani kazni imenujemo postpenalna pomoč, katera služi odstranjevanju morebitnih težav. S pomočjo postpenalne pomoči bomo veliko pripomogli k zmanjšanju števila povratnikov (dr. Ljubo Bavcon in dr., 2003, str. 493-494).

8 ZAKLJUČEK

V diplomski nalogi sem se osredotočila na spremembe in sistem kazenskih sankcij, z vidika zmanjševanja obsega kaznivih dejanj.

Obravnavala sem delovanje sodstva, ki je po mojih ugotovitvah manj produktivno. Delovanje sodstva je neracionalno in prepočasno, potrebno bi ga bilo okrepiti, sodne zadeve pa predolgo čakajo na rešitev. Menim, da bi stranke v postopku morale same prevzeti stroške postopka, s tem bi se stranke zavedale, da je povzročitev kaznivih dejanj nesmiselno. Sodišče se na sodne zaostanke sklicuje, ker se kazenska zakonodaja spreminja v povprečju na štiri leta. Menim, da spremembe kazenske zakonodaje ne bi smele imeti vpliva na potek delovanje sodišč, vendar nasprotno, sprememba kazenske zakonodaje bi morala na podlagi strožjih kazni zmanjšati obseg in število postopkov.

Iz področja kazenskih sankcij sem naštel in opisala veljavne kazenske sankcije. Menim, da so sankcije za kazniva dejanja premile ter ugotavljam, da bi z uvedbo strožjih kazenskih sankcij lahko zmanjšali obseg in število kaznivih dejanj, saj bi se povzročitelji zavedali posledic povzročitve kaznivega dejanja. Menim, da bi se morale kazni zapora izvrševati na drugačen način, brez trenutnega ugodja in tolerance, katere so deležni obsojenci. Denarne kazni bi se morale povečati, le tako bi dosegli želene rezultate, zmanjšanje števila obsojenih oseb. Menim, da bi morale biti kazenske sankcije za povratnike še večje.

Analizirala sem obsojene polnoletne in mladoletne osebe od leta 2000 do 2009, s poudarkom na štirih skupinah kaznivih dejanj: zoper življenje in telo, zoper spolno nedotakljivost, zoper premoženje in zoper zakonsko zvezo, družino in otroke. Na področju mladoletnih oseb sem kazniva dejanja zoper zakonsko zvezo, družino in otroke nadomestila s kaznivimi dejanji zoper človekove pravice. Na podlagi izračunane pozitivne povprečne letne stopnje sem ugotovila, da bo število obsojenih polnoletnih oseb naraščalo na vseh obravnavanih področjih. Z izračunanimi trendi sem na podlagi obdobja od leta 2000 do 2009 izvedela, da bo število obsojenih polnoletnih oseb zoper obravnavana kazniva dejanja v letu naraščalo. To sem potrdila tudi z izračunom povprečne letne stopnje rasti, le na področju kaznivih dejanj zoper zakonsko zvezo, družino in otroke bo v letu 2012 število obsojenih polnoletnih oseb enako kot v letu 2009. Postopek in kazenske sankcije so v postopkih zoper mladoletne osebe drugačni, kar sem tudi predstavila. Na področju mladoletnih oseb sem obravnavala pravnomočno končane postopke pred senatom ter postopke v katerih je bil mladoletni osebi dodeljen vzgojni ukrep ali kazen. Na področju mladoletnih oseb sem bila presenečena nad izračunanimi rezultati, saj je bila povprečna letna stopnja za izrečene vzgojne ukrepe negativna, prav tako kot zoper ustavljene postopke pred senatom. Negativna povprečna letna stopnja rasti nam pove, da je število v obravnavanem obdobju upadalo. S pomočjo izračuna trenda, sem izračunala trend za leto 2012, in ugotovila, da bo tudi v letu 2012 število upadalo. Tako kot na področju polnoletnih oseb, sem tudi na področju mladoletnih oseb kazniva dejanja obravnavala ločeno. Na področju mladoletnih oseb sem na podlagi izračuna povprečne

letne stopnje rasti izračunala, da je zoper kazniva dejanja zoper življenje in telo ter zoper kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost, število naraščalo. Na področju kaznivih dejanj zoper človekove pravice ter na področju kaznivih dejanj zoper premoženje je izračunani trend pokazal, da je število upadalo.

V poglavju z naslovom sankcije in učinki sprememb zakonodaje sem s pomočjo Kazenskega zakonika za posamezno leto predstavila spremembe kazenske zakonodaje za posamezno kaznivo dejanje.

Pri kaznivih dejanjih zoper življenje in telo, je bila velika sprememba v zakonodaji kazenska sankcija za uboj, katera je določala kazen zapora od petih do petnajstih let oziroma od desetih do petnajstih let, v kolikor je pri povzročitvi kaznivega dejanja prišlo do združitve več oseb. Nedovoljen poseg v nosečnost se je iz treh let zaporne kazni povečal na od šest mesecev do pet let. V letu 2008 je na število obsojenih oseb vplivala tudi dopolnitev 121. člena. Velik vpliv na zmanjšanje je imela tudi sprememba 124. člena v letu 2008, saj se je zaporna kazen za povzročitev posebno hude telesne poškodbe iz treh let zaporne kazni povečala na kazen zapora od treh do petnajst let. Spremembe so v letu 2009 na področju kaznivih dejanj zoper življenje in telo vplivale na upad števila obsojenih polnoletnih oseb zoper kazniva dejanja zoper življenje in telo. Izračunana povprečna letna stopnja rasti je bila pozitivna, vendar minimalna, 0,38%. V omenjenem primeru je hipoteza o premilih kazenskih sankcijah nepotrjena.

Na področju kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost je sprememba kazenske zakonodaje v letu 2008 vplivala na upad števila v letu 2009. V letu 2008 se je osebo, katera je drugo osebo silila k spolnemu občevanju, kaznovalo z zaporno kaznijo od treh do petnajstih let, v letu 2004 je kazen znašala le kazen zapora do treh let. Enaka sprememba kazenske zakonodaje je bila v primeru, ko je oseba uporabila silo ali grožnjo, da je storila kaznivo dejanje. Kaznivo dejanje zoper osebo mlajšo od petnajstih let se je v letu 2008 kaznovalo z zaporno kaznijo od treh do osem let, v letu 2004 pa le od enega pa do osem let. Zaradi občutljivosti področja se je osebo, katera je storila kaznivo dejanje zoper slabotno osebo ali osebo mlajšo od petnajstih let, v letu 2008 kaznovalo z zaporno kaznijo od pet do petnajst let, v letu 2004 je bila kazen zanemarljiva, le tri leta zapora. Spremembe so vplivale na upad števila v letu 2009, prav tako v letu 2004 ko je bila sprememba kazenske zakonodaje. V obravnavanih letih 2006, 2007 in 2008 je število obsojenih oseb zoper obravnavano kaznivo dejanje naraščalo, saj ni bilo sprememb kazenske zakonodaje. Hipoteza je potrjena, v kolikor je sprememba kazenskih sankcij, sledi upad števila obsojenih oseb, v nasprotnem primeru pa gre za rast.

Kazniva dejanja zoper premoženje so najboljšežnejša kazniva dejanja. Vsako leto so na samem vrhu po številu obsojenih oseb. Spremembe kazenske zakonodaje so v letu 2008 določale za kaznivo dejanje povzročitve ropa kazen zapora od treh do petnajst let, v letu 2004 je bila kazen le tri leta zapora. Enaka sprememba je bila, v kolikor so se osebe združile z namenom skupnega ropa, če je storilec pri ropu uporabil silo. V letu 2008 se je dodal 209. člen, kateri je določal kazenske sankcije za kazniva dejanja poneverbe in neupravičene uporabe premoženja. Kazenske sankcije za omenjeno kaznivo dejanje so

bile od enega leta zapora do osen let. Prav tako je v letu 2008 novi člen 211 vplival na število obsojenih oseb, saj so bile kazenske sankcije od enega leta zapora do deset let. Zanimivo je, da je sprememba kazenske zakonodaje v letu 2004 povzročila povečanje števila obsojenih oseb v letu 2005 ter v vseh nadaljnjih obravnavanih letih, le v letu 2008 ne. V letu 2008 in 2009 je sprememba kazenske zakonodaje vplivala na upad števila obsojenih oseb. Hipoteza v omenjenem primeru je ničelna, saj so v določenih primerih spremembe kazenske zakonodaje imele vpliv na število obsojenih oseb, v določenih primerih pa ne.

Ker sem tudi sama poročena in imam otroka, me je zanimalo področje kaznivih dejanj zoper zakonsko zvezo, družino in otroke. Leto 2008 je vplivalo na trajanje kazni zapora, saj kazenski zakonik v letu 2004 ni vseboval člena. Kazen zapora v primeru protipravnega odvzema mladoletne osebe v letu 2008 pa je znašala od enega do pet let. Osebo, ki je v družinski skupnosti grdo ravnala z drugimi, se je v letu 2004 kaznovalo z zaporom dveh let, v letu 2008 pa z zaporom do treh let. Siljenje otrok k pretiranemu delu je imelo v letu 2004 kot posledico zaporno kazen do treh let, v letu 2008 pa do pet let. Sprememba kazenske zakonodaje ni imela pozitivnega vpliva zmanjšanja števila obsojenih oseb, v letu 2008 in 2009. Hipoteza v omenjenem primeru je negativna, saj je število obsojenih oseb kljub zakonskim spremembam naraščalo.

Področje mednarodne primerljivosti sem dodala z namenom prikaza, kakšen vpliv ima sprememba kazenske zakonodaje na število obsojenih oseb v tujini. Izbrala sem si državo, ki še ni članica Evropske unije, Republika Hrvaška. Na podlagi statističnih podatkov o številu kazenskih prijav in obsodb zoper polnoletne osebe v Republiki Hrvaški sem izračunala povprečno letno stopnjo rasti, katera je za kazenske prijave znašala 0,86%, za kazenske obsodbe pa 2,31%. Rast je bila minimalna pri številu kazenskih prijav. Tako kot sem v Republiki Sloveniji obravnavala polnoletne in mladoletne osebe, sem tudi pri Republiki Hrvaški obravnavala obe starostni skupini. Pri mladoletnih osebah sem na podlagi obravnavanih obdobj od leta 2002 do 2011 izračunala trend za kazenske prijave ter obsodbe zoper mladoletne osebe. Izračunani trend je pokazal, da je na področju mladoletnih oseb, v primerjavi s polnoletnimi število kazenskih prijav naraščalo, v primeru kazenskih obsodb pa je bil izračunan upad. Sprememba kazenske zakonodaje v letu 2003 je vplivala na upad števila rešenih kazenskih zadev na področju kaznivih dejanj zoper življenje in telo ter zoper spolno svobodo. Na področju kaznivih dejanj zoper zakonsko zvezo je vplivala na povečanje števila rešenih zadev. V letu 2005 je sprememba kazenske zakonodaje v letu 2004 vplivala na zmanjšanje rešenih zadev na področju kaznivih dejanj zoper življenje in telo ter zoper premoženje, povečanje števila je bilo zaznано na področju kaznivih dejanj zoper spolno svobodo ter zakonsko zvezo. Leta 2006 je sprememba kazenske zakonodaje vplivala na povečanje števila kaznivih dejanj zoper življenje in telo ter spolno svobodo v letu 2007, ter na zmanjšanje števila kaznivih dejanj zoper kazniva dejanja zoper zakonsko zvezo in premoženje v letu 2007. Sprememba kazenske zakonodaje v letu 2008 je na obravnavanih področjih v letu 2009, 2010 in 2011 vplivala na zmanjšanje števila rešenih zadev, le na področju kaznivih dejanj zoper premoženje se je število spreminjalo.

V diplomski nalogi sem pozornost namenila položaju obsojenca. Menim, da so pravice in dolžnosti obsojenca v obratnem sorazmerju. Menim, da bi z uvedbo strožjih pravil in pogojev bivanja prispevali k zmanjšanju števila kaznivih dejanj. Obsojene osebe v zaporih uživajo veliko razkošje, deležni so veliko pravic, od možnosti spremljanja tv oddaj, do interneta, telovadbe, itd. Menim, da bi obsojene osebe morale same nositi stroške bivanja in ostalih storitev v zaporih. Z uvedbo strožjega režima, predvsem na ključnih in ponavljajočih področjih, bi po mojem mnenju dosegli večji učinek, učinek zmanjšanja števila kaznivih dejanj.

V kolikor se bodo ponavljale zgodbe »balkanskih bojnikov« in drugih odmevnejših primerov, v katerih so osebe ob koncu postopka nedolžne, bo težko doseči zmanjšanje števila obsojenih oseb, saj povzročitelji kaznivih dejanj kazenskih sankcij ne obravnavajo kot resne.

LITERATURA IN VIRI

1. Kaučič Igor, Grad Franc (2003). *Ustavna ureditev Slovenije*, Gv Založba, Ljubljana
2. Mag. Dobovšek Bojan (1997). *Organizirani kriminal*, Založba Unigraf, Ljubljana
3. Dr. Maver Darko in dr.,(2004). *Kriminalistika*, Tiskarna Schwarz, Ljubljana
4. Meško Gorazd (2008). *Kriminologija*, Tipografija, Ljubljana
5. Seljak Janko(2003). *Statistika v javni upravi*, Univerza v Ljubljani – Fakulteta za Upravo, Ljubljana

PRAVNI VIRI

1. (2008) *Ustava Republike Slovenije*, Gv Založba, Ljubljana
2. (1991) Ustava Republike Slovenije, Ur.l. RS, št. 33I/1991. Spremembe: Ur.l. RS, št.42/1997, 66/2000, 24/2003, 69/2004, 69/2004,0 69/2004, 68/2006.
3. (2008) *Zakon o kazenskem postopku ZKP*, Planet Gv, Ljubljana
4. (1994) Zakon o kazenskem postopku /ZKP/, Ur.l. št.63/1994, 70/1994 popravek. Spremembe: Ur.l. RS, št.25/1996 Odl. US:U-I-18/93, 39/1996 Odl.US:U-I-33/95-12, 5/1998 Odl.US:U-I-25/95, [49/1998-ZPol](#) ([66/1998](#) popr.), [72/1998](#), [6/1999](#), [42/2000](#) Odl.US: U I 282/99, [66/2000](#), [111/2001](#), [32/2002](#) Odl.US: U-I-92/96-27, [3/2003](#) Odl.US: U-I-204/99-22, [21/2003](#) Odl.US: U-I-190/00-11, [44/2003](#) Odl.US: U-I-149/99-15, [56/2003](#),[92/2003](#) Odl.US: U-I-319/00-21, [114/2003](#) Odl.US: U-I-426/02, Up-546/01-21,[116/2003](#)-UPB1, [43/2004](#), [68/2004](#) Odl.US: U-I-296/02, [83/2004](#) Odl.US: Up-729/03, U-I-187/04, [96/2004](#)-UPB2, [101/2005](#), [8/2006](#)-UPB3, [14/2007](#), [32/2007](#)-UPB4,[40/2007](#) Odl.US: U-I-24/04-24, [102/2007](#)-ZSKZDČEU, [21/2008](#) Odl.US: U-I-96/06-13,[23/2008](#)-ZBPP-B, [65/2008](#) Odl.US: U-I-328/04-22, [68/2008](#), [89/2008](#) Odl.US: U-I-25/07-43, [77/2009](#), [88/2009](#) Odl.US: Up-3871/07-26, U-I-80/09-26, [109/2009](#) Odl.US: U-I-46/08-20, [29/2010](#) Odl.US: U-I-50/09-18, Up-260/09-17, [58/2011](#)-ZDT-1, [91/2011](#),[105/2011](#) Odl.US: U-I-90/09-33, Up-489/09-34, Up-510/09-27, [32/2012](#)-UPB8, [36/2012](#)Odl.US: U-I-275/10-10, Up-1507/10-20, [55/2012](#) Odl.US: Up-402/12-16, U-I-86/12-1
5. (2010) *Kazenski zakonik KZ-1*, Uradni list Republike Slovenije, Tiskarna Hren, Ljubljana
6. (2008) Kazenski zakonik /KZ-1/, Ur.l. št.55/2008, 66/2008 popravek. Spremembe: Ur.l. RS, št. 39/2009, 55/2009 Odl.US:U-I-73/09-19, 56/2011 Odl.US:U-I-262/10-18, 91/2011, 34/2012 Odl.US:U-I-24/10-12, 50/2012-UPB2.

7. (2009) *Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij ZIKS-1*, Uradni list Republike Slovenije, Špes Grafika, Ljubljana
8. (2000) *Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij /ZIKS-1/* Ur.l.RS ,št.22/2000. Spremembe: Ur.l.RS , št.59/2002,113/2005-ZJU-B, 70/2006, 110/2006-UPB1, 76/2008, 40/2009, 9/2011-ZP-1G
9. (2003) Dr. Bavcon Ljubo, dr. Šelih Alenka, dr. Filipčič Katja, dr. Jakulin Vid, dr. Korošec Damjan. *Kazensko pravo* , Tiskarna Ljubljana, Ljubljana
10. (2008) *Zakon o prekrških ZP-1*, Gv Založba, Ljubljana
11. (2003) *Zakon o prekrških /ZP-1/* Ur.l.RS, št.7/2003. Spremembe: Ur.l.RS, št. [86/2004](#), [7/2005](#) Skl.US: U-I-19/05-5, [23/2005](#)-UPB1, [34/2005](#) Odl.US: U-I-19/05-11, [44/2005](#), [55/2005](#)-UPB2, [40/2006](#) ([51/2006](#) popr.), [70/2006](#)-UPB3, [115/2006](#),[139/2006](#) Odl.US: U-I-69/06-16, [3/2007](#)-UPB4, [29/2007](#) Odl.US: U-I-56/06-31, [58/2007](#)Odl.US: U-I-34/05-9, [16/2008](#) Odl.US: U-I-414/06-7, [17/2008](#) ([21/2008](#) popr.), [76/2008](#)-ZIKS-1C, [108/2009](#), [109/2009](#) Odl.US: U-I-56/08-15, [45/2010](#)-ZIntPK, [9/2011](#), [10/2011](#)Odl.US: Up-319/10-14, U-I-63/10-7, [26/2011](#) Odl.US: Up-456/10-22, U-I-89/10-16,[29/2011](#)-UPB8, [43/2011](#) Odl.US: U-I-166/10-8
12. (1994) *Zakon o sodiščih /ZS/* Ur.l.RS, št.19/1994. Spremembe: Ur.l. RS, št. [45/1995](#), [26/1999](#)-ZPP, [38/1999](#), [45/1999](#) Skl.US: U-I-144/95, [28/2000](#), [26/2001](#)-PZ, [56/2002](#)-ZJU, [16/2004](#)-ZZZDR-C, [73/2004](#), [23/2005](#)-UPB1, [72/2005](#), [100/2005](#)-UPB2, [49/2006](#)-ZVPSBNO,[127/2006](#), [27/2007](#)-UPB3, [67/2007](#), [94/2007](#)-UPB4, [101/2007](#) Odl.US: Up-679/06-66, U-I-20/07, [31/2008](#) Skl.US: U-I-304/07-11, [45/2008](#), [47/2009](#) Odl.US: U-I-54/06-32 ([48/2009](#) popr.), [96/2009](#), [86/2010](#)-ZJNepS, [33/2011](#), [75/2012](#)-ZSPDSLS-A
13. *Zakon o kaznemom postopku*. Dostopno dne 24.09.2012 na: <http://www.zakon.hr/z/174/Zakon-o-kaznemom-postopku>
14. *Kazneni zakon*. Dostopno 24.09.2012 na: <http://www.zakon.hr/z/98/Kazneni-zakon>

INTERNETNI VIRI

1. Računovodja. Dostopno 11.04.2012 na: www.racunovodja.com/clanki.asp?clanek=5758/Vlada_sprejela_novelo_Kazenskega_zakonika
2. Register predpisov Republike Slovenije. Dostopno 14.04.2012 na: <http://www.zakonodaja.gov.si>

3. Sodstvo Republike Slovenije. Dostopno 14.04.2012 na:
http://www.sodisce.si/sodisca/sodni_sistem/
4. Republika Slovenija Ustavno sodišče. Dostopno 08.04.2012 na: <http://www.us-rs.si/o-sodiscu/institucija/organizacija/>
5. Republika Hrvatska, Državni zavod za statistiku. Dostopno 26.09.2012 na:
www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2010/SI-1421.pdf
6. Republika Hrvatska, Državni zavod za statistiku. Dostopno 26.09.2012 na:
www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2011/SI-1451.pdf
7. Ministarstvo unitranjih poslova Republike Hrvatske. Dostopno 27.09.2012 na:
<http://www.mup.hr/UserDocsImages/statistika/2011/statistika2010>
8. Ministarstvo unitranjih poslova Republike Hrvatske. Dostopno 27.09.2012 na:
<http://www.mup.hr/UserDocsImages/statistika/2012/Pregled%20osnovnih%20pokazatelja%20javne%20sigurnosti.pdf>
9. Varuh Republike Slovenije za človekove pravice. Dostopno 11.09.2012 na:
<http://www.varuh-rs.si/index.php?L=6&id=1162>
10. Statistični urad Republike Slovenije (2004). Dostopno 17.08.2012 na:
http://www.stat.si/letopis/index_vsebina.asp?poglavje=11&leto=2004&jezik=si
11. Statistični urad Republike Slovenije (2009). Dostopno 24.08.2012 na:
<http://www.stat.si/letopis/LetopisVsebina.aspx?poglavje=11&lang=si&leto=2009>
12. Statistični urad Republike Slovenije (2010). Dostopno 27.08.2012 na:
<http://www.stat.si/letopis/LetopisVsebina.aspx?poglavje=11&lang=si&leto=2010>

PRILOGE

Tabela 3: Obsojene polnoletne osebe za kazniva dejanja zoper življenje in telo v Republiki Sloveniji, v letih od 2000 do 2009, str. 20

Leto	Polnoletne osebe	Ženske	Moški
2000	691	44	647
2001	736	49	687
2002	764	44	720
2003	652	23	629
2004	826	45	781
2005	815	49	766
2006	838	37	801
2007	765	55	710
2008	785	45	740
2009	715	45	670

Vir: Statistični letopis 2000-2009

Tabela 4: Obsojene polnoletne osebe zoper kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost v Republiki Sloveniji, v letih od 2000 do 2009, str. 21

Leto	Skupno št. obsojenih	Ženske	Moški
2000	73	1	72
2001	101	8	93
2002	113	4	109
2003	119	2	117
2004	92	2	90
2005	91	2	89
2006	118	0	118
2007	123	3	120
2008	112	5	107
2009	96	6	90

Vir: Statistični letopis 2000-2009

Tabela 5: Obsojene polnoletne osebe zoper kazniva dejanja zoper zakonsko zvezo, družino in otroke v Republiki Sloveniji, v letih od 2000 do 2009, str. 23

Leto	Skupno št. obsojenih	Ženske	Moški
2000	103	10	93
2001	134	17	117
2002	109	15	94
2003	100	21	79
2004	110	36	74
2005	116	43	73
2006	164	44	120
2007	151	48	103
2008	165	50	115
2009	206	30	176

Vir: Statistični letopis, 2000-2009

Tabela 6: Obsojene polnoletne osebe zoper kazniva dejanja zoper premoženje v Republiki Sloveniji, v letih od 2000 do 2009, str. 25

Leto	Skupno št. obsojenih	Ženske	Moški
2000	2449	256	2193
2001	2932	281	2651
2002	3226	332	2894
2003	2838	278	2560
2004	3364	361	3003
2005	3376	395	2981
2006	3490	444	3046
2007	3828	514	3314
2008	3787	490	3297
2009	3546	456	3090

Vir: Statistični letopis, 2000-2009

Tabela 7: Mladoletne osebe, zoper katere je bil postopek pred senatom pravnomočno končan v Republiki Sloveniji, med letom 2000 in 2009, str. 29

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Post. pr. senatom ustav	388	396	578	515	371	264	285	273	323	319
Varnostni ukrep brez kazni	1	0	1	0	3	1	5	0	0	1
Vzgojni ukrep ali kazen	590	571	728	568	612	497	506	459	489	417
Mladoletniški zapor	9	5	6	4	8	8	11	13	6	3
Denarna kazen	5	5	7	4	5	3	7	6	3	1
Vzgojni ukrep od tega	576	561	715	560	599	486	488	44	480	410
- Ukor	174	167	217	171	147	101	102	80	80	59
- Navodila in prepovedi	134	104	106	76	95	88	71	87	122	104
- Nadzorstvo organa socialnega varstva	241	270	363	275	328	263	286	244	230	212
- Oddaja v vzgojni zavod	10	12	24	29	19	28	26	25	31	28
- Oddaja v prevzgojni dom	17	7	5	9	9	5	3	4	10	6
- Oddaja v zavod za usposabljanje	0	1	0	0	1	1	0	0	7	1
SKUPAJ	979	967	1307	1083	986	762	796	932	812	737

Vir: Statistični letopis, 2000-2009

Tabela 9: Število kazenskih postopkov polnoletnih oseb v Republiki Hrvaški, od leta 2002 do 2011, str. 35

Leto	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Kazen.prijave	61889	69329	75403	76409	75867	73082	71221	70002	69601	66874
Obtožbe	27887	31603	32557	30322	34053	33497	32609	33776	32859	31208
Obsodbe	19040	22939	23851	21731	24216	24442	24168	25368	24430	23389
Zapor	2236	2529	2733	3106	3742	4190	4384	4831	4810	4585
Denarna kazen	3738	3863	3491	3040	2810	2541	2153	1941	1546	1298
Pogojni zapor	11863	15256	16386	14732	16826	16895	16992	17878	17410	16745
Pog. den.kazen	225	225	158	99	128	163	146	154	127	107
Ostalo	978	1066	1083	754	710	653	563	564	537	654

Vir: Državni zavod za statistiku

Tabela 10: Število kazenskih postopkov mladoletnih oseb v Republiki Hrvaški, od leta 2002 do 2011, str. 37

Leto	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Kazenske prijave	2822	2909	2731	2603	2830	3191	3419	3188	3270	3376
Obtožbe	1277	1160	1306	1096	1212	1250	1296	1238	1269	1084
Obsodbe	994	875	963	855	974	968	958	987	925	814
Mladoletniški zapor	8	11	7	14	12	14	9	12	13	15
Začasni mla.zapor	27	37	51	47	58	50	52	50	45	33
Vzgojni ukrepi	959	827	905	794	904	904	897	925	867	766

Vir: Državni zavod za statistiku